

АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
БЕЗДАРОЖЖА АДЫХОДЗІЦЬ
У МІНУЛАЕ

ДЫПКУР'ЕР

МІНСК, ЗАХАРАВА, 28. ДОМ ДРУЖБЫ
НА МОВАХ УЗАЕМНАЙ ЛЮБОВІ

2 стар.
3 стар.
4 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
«ЖЫЦЦЁ І ВЕРА»

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ
УКРАЇНА. РАСІЯ

РАДАВОД
3 ГІСТОРЫІ ЭМІГРАЦЫІ
Ў АМЕРЫКУ

5 стар.
5-6 стар.
6 стар.

ВЕРНІСАЖ
Каміл КАМАЛ МАЛЛОЕ
ВЕШЧУЮ ПТУШКУ...

СПЛУХАЙ СВАЁ
ЗОНА АДПАЧЫНКУ ПА-НАШАМУ

ДЭБЮТ
ВЕРШЫ Вольгі ЛАПЦЕВАЙ

7 стар.
8 стар.
8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАЇНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

30 студзеня 2003 года, № 5 (2823)

Цана 150 рублёў

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Хроніка жыцця

ТРЫУМФ МТЗ

Трыумфам мінскіх трактарабудайнікоў завяршылася выстава «Нацыянальная слава» ў Маскве.

На ёй залатыя медалі атрымала новая прадукцыя МТЗ: трактары «Беларус-1523», «Беларус-1221» і «Беларус-923». Гэтыя агрэгаты валодаюць выдатнымі характарыстыкамі: высокая надзейнасць, прастата кіравання, нізкі ўзровень вібрацыі, даступны кошт. Па жаданні заказчыка ў кабiне ўстанавяць мяккае сядзенне і кандыцыянер.

У апошні час сталічны трактарны завод павялічвае выпуск калёсных машын. Усяго іх тут збіраюць больш за 50 мадэляў. Для пашырэння экспартных паставак прадукцыі створаны зборачныя канвееры ў Расіі і на Украіне. Вядуцца распрацоўкі новай тэхнікі. У тым ліку спецыялізаваных комплексаў для прамысловай нарыхтоўкі лесу.

СЯРЭДНЯМЕСЯЧНАЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА

Міністэрства статыстыкі і аналізу Рэспублікі Беларусь паведаміла, што сярэдняя налічаная зароботная плата работнікаў краіны ў снежні 2002 года складала 220 926 рублёў (у лістападзе 2002 года была 203 547 рублёў), рабочых і служачых — 231 223 рублі (у лістападзе 2002 года была 213 495 рублёў).

ТЭНДЭМ: МІНСК — ЕКАЦЯРЫНБУРГ

Рэкордная колькасць пратаколаў аб супрацоўніцтве (60) падпісана ў Мінску ў ходзе нядаўняга візіту дэлегацыі з расійскага горада Екацярынбурга.

Цяпер можна чакаць пашырэння ўзаемавыгадных сувязей Мінска і Екацярынбурга ў гандлёва-эканамічнай, навукова-тэхнічнай і культурнай галінах.

КАБ У КОСМАСЕ НЕ ЗАМЕРЗНУЦЬ

Супрацоўнікі Інстытута цепла-і масабмену імя А.В.Лыкава Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі завяршылі цыкл работ па стварэнні сістэм перадачы і атрымання энергіі для спадарожнікаў і касмічных караблёў.

Навуковыя даследаванні праводзіліся ў рамках міжнароднага праекта ІНТАС. Над вырашэннем энергетычных праблем мінскія вучоныя працавалі з калегамі з Германіі і Францыі. Даняня па цеплаабмену касмічных сістэм, атрыманыя ў ходзе эксперыментаў, леглі ў аснову стварэння новых вырабаў для народнай гаспадаркі — цеплавых труб, ізаляцыйных і пластыкавых матэрыялаў.

«ДЭБЮТ» ДЛЯ ДВАІХ

Адбылася цырымонія ўручэння спецыяльных прэміяў «Філіп Морыс дэбют» і «Жыццё ў мастацтве», устаноўленых кампаніяй «Філіп Морыс Менеджмент Сервісес Б.В.», якая паспяхова працуе на беларускім рынку.

Сваю гісторыю ў Беларусі спецыяльны прыз у выглядзе статуэткі з сілуэтам танцуючай балерыны пачаў у 1997 годзе. Першым яе ўладальнікам стала Кацярына Фадзеева — за лепшую ролю сезона. У наступныя гады — Руслан Мінін, Аляксей Турко, Ігар Сядых, Вольга Гайко. Пяць сезонаў — пяць прэміяў лепшым маладым салістам у намінацыі «Дэбют года». А вось цяпер адзінагалосным рашэннем журы падзяліла яе паміж двума прэтэндэнтамі — Аляксандрам Буберам і Ігарам Артамонавым. Кожны з іх да статуэткі атрымае па 2 500 долараў. Абодва артысты — выпускнікі Беларускага дзяржаўнага харэаграфічнага каледжа.

У намінацыі «Жыццё ў мастацтве» прэмія ўдасцоена народнай артыстка Беларусі Таццяна Яршова.

НЕ СТАЛА УЛАДЗІМІРА МУЛЯВІНА

У Маскве пасля працяглай хваробы на бальнічным ложку памёр знакаміты музыкант, кіраўнік ансамбля «Песняры» Уладзімір Мулявін.

Як паведамылася, у маі мінулага года У.Мулявін трапіў пад Мінскам у аўтамабільную аварыю. Увесь час пасля гэтага за яго жыццё змагаліся беларускія і расійскія медыкі.

Пахаваць легендарнага песняра вырашана ў Мінску.

ПАД БУДУЧАЙ БІБЛІЯТЭКАЙ ЗНОЙДЗЕНА 110 СНАРАДАЎ

Небывалая колькасць артылерыйскіх снарадаў часоў Вялікай Айчыннай вайны была знойдзена на адной з галоўных будоўляў Беларусі — будынка Нацыянальнай бібліятэкі.

Снарады знашлі будаўнікі, якія праводзілі земляныя работы. Яны і паведамілі пра небяспечную знаходку ў Міністэрства па надзвычайных сітуацыях.

Праз некалькі хвілін месца, дзе былі знойдзены снарады, было ачэплены супрацоўнікамі міліцыі, тэрмінова прыбылі сапёры вайскавой часці 5448 і спецыялісты сталічнага Першамайскага аддзела па надзвычайных сітуацыях. Сапёры працавалі больш за дзве гадзіны. У той жа дзень 110 пяцідзясяціміліметровых артылерыйскіх снарадаў сапёры вывезлі на палігон, размешчаны за гарадской рысай Мінска, і знішчылі.

Падрыхтавала Ларыса ЛАЗАР.

Пакаленне пехт

ПОСПЕХУ У ФІНАЛЕ!

У Санкт-Пецярбургу адбыліся 7-я паўфінальныя спаборніцтвы каманднага чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў

У іх прынялі ўдзел 116 каманд ВНУ з Беларусі, Расіі, Грузіі, Арменіі, Латвіі, Літвы, Эстоніі і іншых краін былога СССР. Каманда БДУ паспяхова справілася з заданнямі і ўвай-

шла ў лік лепшых і будзе прадстаўляць Беларусь на фінальных спаборніцтвах, якія пройдуць у сакавіку 2003 года ў Лос-Анджэлесе, Беверлі Хілз, ЗША.

НА ЗДЫМКУ: студэнты факультэта прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі БДУ — Іван МЯЦЕЛЬСКІ, Уладзімір ТАНКОВІЧ, Яўген ГАНЧАР.

Незабыўнае

ПРАВЕДНІК СВЕТУ З ГОМЕЛЯ

Дацэнт кафедры аздараўленчай і лячэбнай фізікультуры Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Францішка Скарыны, кандыдат медыцынскіх навук Аляксандр Павук ніколі не лічыў, што ў сваім жыцці здзейсніў нешта надзвычайнае і гераічнае. Аднак у няблізкай ад нашай сінявокай Беларусі дзяржаве маюць іншае меркаванне.

Рашэннем спецыяльнай камісіі Ізраільскага мемарыяльнага інстытута гомельскаму выкладчыку ў 2002 годзе прысвоена званне праведніка народаў свету. Імя жыхара Гомеля ўвекавечана на сцяне Гонару ў алеі Праведнікаў у Іерусаліме. Яму ўручылі медаль з надпісам «Уратаваўшы адну душу, уратаваў увесь свет».

...Калі пачалася вайна, Саша Павук, ураджэнец вёскі Чахец Пружанскага раёна, меў няпоўныя чатырнаццаць. Але і бацькі хлопчыка, і сам ён разумелі: незайздросны лёс чакае мясцовых жыхароў яўрэйскай нацыянальнасці, якіх фашысты сагналі ў гета. Сярод гэтых пакутнікаў

апынуўся і настаўнік Сашы М.Юдзевіч са сваімі роднымі. Вырваўшыся з гета, яны папрасілі ў сям'і Павукоў сховішча. Нягледзячы на вялікую пагрозу для жыцця ўласнага і чацвярых сваіх дзяцей, бацькі Сашы схавалі ўцекачоў. Саша са старэйшай сястрой употай насілі ім ежу, а крыху пазней па ўказанні бацькі, сувязнога партызанскага атрада, правялі ўратаванчаў у лес, да партызан...

Праз дзесяцігоддзі выратаваныя людзі аддзячылі сваім выратавальнікам, прадставіўшы звесткі пра іх у грамадскую камісію ў Іерусаліме.

Галіна ВІР.

Спорт

БІЯТЛОН. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў віншаванне члену Нацыянальнай каманды Беларусі па біятлоне Уладзіміру Драчову з нагоды перамогі ў індывідуальнай гонцы на шостым этапе Кубка свету па біятлоне.

Аляксандр Лукашэнка таксама выказаў словы падзякі ўсёй камандзе і трэнерскаму калектыву за вытрымку, мэтанакіраванасць, настойлівасць і пажадаў удачы, лёгкай лыжні і стрэлаў без промаху ў астатніх стартах.

ХАКЕЙ. Беларускі клуб «Керамін» (Мінск) падняў прэстыж краіны ў хакейным свеце, стаўшы чацвёртым у Еўропе. У суперфінале Кантынентальнага кубка нашы хакеісты абыгралі «Мілан» — 4:3.

ЛЫЖНЫ СПОРТ. З кожным днём прабіваюцца наверх нашы лыжніцы. У пачатку сезона беларускі не ўваходзілі ў дваццатку, а цяпер ім ужо свеціць г'едэстал.

Святлана Нагейкіна паказала 7-мы час у масавым старце на этапе Кубка свету ў Эстоніі.

Міхаіл МАЗАКОЎ.

справы вясковыя

ЧЫМ ЗАНЯТЫ СЕЛЬСАВЕТ?

Напярэдадні выбараў у мясцовыя органы кіравання цікава даведацца, пра што дбае мясцовы кіраўнік — старшыня Нягневіцкага сельсавета дэпутатаў, што на Навагрудчыне, А. Галавач.

— Нягледзячы на пэўныя складанасці, мы ўсё ж працягваем забудоўвацца. На першым плане ўзвядзенне жылля для працаўнікоў сельгасарцелі. На цэнтральнай сядзібе ў вёсцы Нягневічы вырасталі 4 дамы сядзібнага тыпу. Завяршаецца рэканструкцыя двух дамоў для нашых жывёлаводаў. У плане ўзвядзенне яшчэ трох дамоў. З канчэннем іх будаўніцтва ў вёсцы з'явіцца новая вуліца.

— Не сакрэт, што ў вёсцы неахвотна застаецца моладзь, і таму шмат адзіночых састарэлых. Як мясцовыя ўлады клапацяцца пра іх?

— У нашым сельсавеце на першае студзеня пражывае 2 457 чалавек. У іх ліку 297 пенсіянераў, 75 адзіночых састарэлых. На адным з пасяджэнняў выканкама сельсавета дэпутаты слухалі справаздачу праўлення мясцовага калгаса аб дапамозе інвалідам і ветэранам вайны, сем'ям загінуўшых і адзіночых. Высветлілі, што людзі не маюць адмовы ў бясплатным транспарце, калі ёсць патрэба ехаць у лячэбныя ўстановы не толькі нашага раёна, але і ў абласны цэнтр ці ў сталіцу. За частковую плату аказваецца паслуга — апрацоўка прысядзібнага ўчастка. Льготная катэгорыя работнікаў

гаспадаркі рэгулярна і без праблем забяспечваецца палівам. А калі надыходзіць жалобная хвіліна ў сям'і, гаспадарка прадастаўляе пэўныя льготы на рытуальныя паслугі.

Здаецца, робім многае. Тым не менш, члены нашага выканкама: галоўны ўрач мясцовай участкавай бальніцы Т. Тананка, дырэктар Нягневіцкай сярэдняй школы У. Антановіч і сацыяльны педагог суседняй Лозкаўскай базавай школы С. Дземідовіч — унеслі шэраг слушных прапановаў.

— У вяскоўных жыхароў няшмат вольнага часу, а ўсё ж як яны адпачываюць доўгімі зімовымі вечарамі або на святы?

— Суседні, Харосіцкі цэнтральны Дом культуры некалі лічыўся (ды і цяпер лічыцца) адным з найпрыгажэйшых на Навагрудчыне, дзе праводзяцца вялікія масавыя мерапрыемствы. Нядаўна Дом культуры перададзены з калгаснага на баланс аддзела культуры райвыканкама. Гэта дазваляе спадзявацца, што наша мастацкая самадзейнасць будзе адной з лепшых не толькі ў раёне, але і ў вобласці.

Яўген ЛАПЦЕЎ.

Інтэрнэт-прастора

АФІЦЫЙНЫ САЙТ БЕЛАРУСІ

Наведвайшы афіцыйны сайт <http://www.president.gov.by>, можна атрымаць у рэжыме рэальнага часу афіцыйную інфармацыю аб дзейнасці кіраўніка дзяржавы і аглядную інфармацыю пра Рэспубліку Беларусь.

Акрамя інфармацыі аб дзейнасці кіраўніка дзяржавы, на сайце існуюць раздзелы, якія рэгулярна абнаўляюцца:

— "Афіцыйная нацыянальная статыстыка Рэспублікі Беларусь" <http://www.president.gov.by/Minstat/main/htm> (Міністэрства статыстыкі і аналізу) — штомесячнае абнаўленне асноўных сацыяльна-эканамічных паказчыкаў;

— "Прыродныя рэсурсы і ахова навакольнага асяроддзя" <http://www.president.gov.by/Minpriroda/> (Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя) — вялікая колькасць матэрыялаў пра біяразнастайнасць прыроды Беларусі і прыродныя рэсурсы.

Цікавае замежных чытачоў можа выклікаць раздзел, прыс-

вечаны Беларусі. У яго інфармацыйным напаўненні ўдзельнічалі Інстытут гісторыі, Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі, Міністэрства эканомікі. У раздзеле каротка прадстаўлены матэрыялы па гісторыі і культуры Беларусі, эканамічнай сітуацыі і заканадаўчай базе, аб геаграфічным становішчы і прыродзе краіны.

Для зручнасці карыстальнікаў у асобным тэматычным каталогу сабраны спасылкі і іншыя беларускія інфармацыйныя рэсурсы <http://www.president.gov.by/rus/catalog/>.

Матэрыялы афіцыйнага сайта прадстаўлены таксама на англійскай мове:

http://www.president.gov.by/index_en.htm

грошы

РУБЕЛЬ "АКРУГЛІЛІ"

31 студзеня 2003 года спыняецца выпуск у абарачэнне білетаў Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь вартасцю 1 рубель узору 2000 года.

Такая пастанова прынята Праўленнем галоўнай банкаўскай установы краіны з мэтай скарачэння расходаў на яго выраб, неэтаэагоднасцю далейшага скарыстання ў сувязі з рашэннем Камісіі па пытаннях дзяржаўнага рэгулявання цэнаўтварэння пры Савеце Міністраў аб акругленні да 5 рублёў рознічных цэн і тарыфаў.

Білеты Нацыянальнага банка вартасцю 1 рубель узору 2000 года застаюцца ў абарачэнні да 1 красавіка 2003 года і абавязковыя да прыёму па намінальнай вартасці ў суме, кратнай 5

рублям, пры ўсіх відах плацяжоў, для залічэння на рахунок, ва ўклады (дэпазіты) і для пераводу на ўсё тэрыторыі Беларусі.

31 красавіка і да 31 снежня 2003 года банкі будуць ажыццяўляць абмен білетаў вартасцю 1 рубель у любой суме, кратнай 5 рублям.

31 студзеня 2004 года білеты Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь вартасцю 1 рубель узору 2000 года будуць лічыцца несапраўднымі.

Упраўленне інфармацыі Нацыянальнага банка.

аспект праблемы

"Беларусь" — транспартны калідор "Усход — Заход". Шляхі развіцця транспартнай і камунікацыйнай інфраструктуры" — тэма "круглага стала", што адбыўся ў Грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы.

Як адзначыў дэпутат Палаты прадстаўнікоў Аляксандр Гудкоў, у апошнія гады ў краіне прынята шмат законаў, накіраваных на палепшэнне сітуацыі ў гэтай сферы. А падрыхтаваны беларускімі заканадаўцамі закон аб рынку транспартных паслуг Міжпарламенцкая асамблея дзяржаў — удзельніц СНД абрала нават у якасці ўзору для стварэння мадэльнага закону.

Дарэчы, развіццё сучасных транспартных калідораў у Беларусі зараз адбываецца ў адпаведнасці з дзвюма дзяржаўнымі праграмамі — "Дарогі Беларусі 1997–2005" і Праграмай развіцця транзітных перавазак грузаў і пасажыраў чыгуначным і аўтамабільным транспартам праз тэрыторыю Рэспублікі Беларусь да 2005 года. Яны прадугледжваюць комплекс мерапрыемстваў па павелічэнні транзітных перавазак грузаў і пасажыраў, развіццё прыгранічнай і дарожнай інфраструктуры.

Як вядома, па тэрыторыі Беларусі з 10 асноўных міжнародных транспартных калідораў праходзіць два: № 2 — Берлін—Варшава—Мінск—Масква і № 9 — Санкт-Пецярбург—Пскоў—Гомель—Кіеў і далей да Грэцыі. Таму дзяржава і мясцовыя ўлады шмат робяць для ўдасканалвання транспартнай сеткі. Як адзначыў намеснік начальніка знешнеэканамічных сувязей Міністэрства транспарту Сяргей Нягрэй, толькі за апошнія пяць гадоў у гэтую сферу было інвеставана больш за 250 мільянаў долараў ЗША. "Першы этап рэканструкцыі другога міжнароднага транспартнага калідора завершаны, — гаворыць ён. — Перавозчыкі атрымалі магістраль даволі высокага ўзроўню працягласцю 292 кіламетры, дзе развіваецца нядарэжны прыдарожны сервіс". У той жа час Сяргей Нягрэй адзначыў, што ёсць яшчэ і так званыя "вузкія" месцы, асабліва ў Брэсце, дзе зараз фактычна праходзіць граніца Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Менавіта гэтыя праблемы будуць разглядацца ў час бліжэйшых перамоў, што пройдуць паміж беларускімі і расійскімі транспартнікамі. "Я ўпэўнены, што мы знойдзем агульную

гандлёвая марка

БЕЗДАРОЖЖА АДЫХОДЗІЦЬ У МІНУЛАЕ

мову і перавозчыкі не будуць мець праблем пры транзіце праз тэрыторыю Беларусі", — лічыць С. Нягрэй.

На думку генеральнага дырэктара "Мінскаблдарбуда" Пятра Гаварко, развіццё транспартных калідораў не павінна станавіцца самамэтай для краіны. "Калі не будзе адзватнага развіцця прамысловасці, сельскай гаспадаркі, сацыяльнай сферы, гэта можа выклікаць негатыўную рэакцыю ў насельніцтва. Таму наша ўстанова шмат увагі надае палепшэнню мясцовых дарог, якія з'яўляюцца паказчыкам эканамічнага развіцця рэгіёна, каб чалавек адчуваў сябе камфортна ў любым кутку краіны". У пацвярджэнне выказанай думкі Пётр Гаварко прывёў наступныя факты. Толькі за апошнія гады ў Мінскай вобласці было рэканструявана 15 тысяч кіламетраў мясцовых дарог. А такое паняцце, як "бездарожжа", тут адыходзіць у мінулае. У 2002 годзе дарожнікам удалося звязаць транспартнымі артэрыямі практычна ўсе населеныя пункты вобласці. Да 2005 года яны спадзяюцца ўладкаваць усе пад'езды да іх. На сённяшні дзень з 2 000 кіламетраў такіх пад'ездаў чвэрць (а гэта 1 276 вёсак) ужо прыведзены ў добры стан, і імі можна карыстацца круглы год, незалежна ад капрызаў прыроды і надвор'я.

У Гродзенскай вобласці, у сваю чаргу, на 2003–2005 гады прадугледжана праграма па будаўніцтву і рамонту аўтамабільных дарог рэспубліканскага і мясцовага значэння, палепшэнню прыдарожнага сервісу, рэканструкцыі аўтамабільных мастоў. На першым этапе будуць адноўлены дарогі Гродна—Мінск, Бераставіца—Слонім—Баранавічы і Мінск—Вільнюс. За апошнія два гады тут былі ўладкаваны пагранперыходы Брузгі і Каменны Лог, а зараз працягваюцца работы яшчэ на чатырох пераходах.

Важнай састаўной часткай двух агульнаеўрапейскіх транспартных калідораў з'яўляецца і Беларуска-чыгуначка. Як адзначыў начальнік службы знешніх сувязей Беларускай чыгункі Аляксандр Сергіенка, у мінулым годзе чыгуначнікамі было перавезена амаль 27 мільянаў тон экспартных грузаў. Павялі-

чыліся пастаўкі хімічных і мінеральных угнаенняў, будаўнічых і лясных вырабаў, нафтагрузаў, цэменту. Значная іх частка ідзе і ў Расію. Дарэчы, апошнія 10 гадоў беларускія чыгуначнікі вельмі плённа супрацоўнічаюць са сваімі расійскімі калегамі. А пачынаючы з ліпеня мінулага года, Беларусь і Расійская чыгунка скарыстоўваюць адзіныя тарыфы на экспартна-імпартныя перавозкі. Гэта дазволіла панізіць транспартныя расходы для большасці суб'ектаў гаспадарання дзвюх краін. Рэалізацыя падпісанага вясной мінулага года міжрадавага пагаднення "Аб стварэнні аднолькавых умоў суб'ектам гаспадарання на тэрыторыі дзвюх дзяржаў у галіне цэнавай палітыкі на чыгуначным транспарце, у электратэхнічнай і гаспадарчай прамысловасці" спрыяла росту аб'ёмаў перавозак паміж нашымі краінамі. У прыватнасці, вываз грузаў з Беларусі ў Расію за апошнія паўгода склаў 2 667,7 тысячы тон, або 120,5 працэнта аналагічнага перыяду мінулага года, увоз з Расіі ў Беларусь — 2 758,9 тысячы тон (145,7 працэнта). Панізіўшы транспартныя выдаткі, беларускія вытворцы атрымалі за гэты перыяд дадатковы прыбытак на суму 6,8 мільярада рублёў.

Гаворачы аб перспектывах чыгуначных перавозак, Аляксандр Сергіенка адзначыў, што да 2010 года ставіцца задача забяспечыць транзітны патэнцыял, палепшыць сервіс пасажырскіх перавозак. Плануецца таксама, што менавіта да гэтага часу хуткасць пасажырскіх цягнікоў на напрамку Берлін—Масква будзе складаць на беларускай тэрыторыі 160 кіламетраў у гадзіну. У Беларусі ўжо зараз ёсць такія ўчасткі, на якіх можна значна павялічыць хуткасць, але затрымка за цягава-рухомым саставам. У бліжэйшыя 2–3 гады такія хуткасныя электравозы расійскай вытворчасці павінны з'явіцца ў Беларусі. І хоць усё гэта будзе каштаваць шмат грошай, Аляксандр Сергіенка ўпэўнены, што Беларуска-чыгуначка ў стане рэалізаваць такія перспектывы праекта.

Ларыса ЛАЗАР.

МАЗ У СТАНДАРЦЕ ЕЎРА-3

Напружаным выдаўся мінулы год для Мінскага аўтамабільнага завода. Вялася інтэнсіўная падрыхтоўка да вытворчасці грузавых аўтамабіляў, якія адпавядаюць стандарту "Еўра-3". Ужо цяпер завод забяспечвае спажывцоў машынамі "Еўра-2", пастаянна абнаўляецца мадэльны рад самазвалаў, седлавых цягачоў, аўтобусаў, прычэпаў і паўпрычэпаў.

У 2002 годзе прадпрыемства выпусціла 15 тысяч 435 аўтамабіляў, што больш, чым у 2001 годзе. Аб'ём таварнай прадукцыі за мінулы год павялічыўся больш чым на 10 працэнтаў і склаў 574 мільярдны 361,8 мільяна рублёў.

НА ЗДЫМКУ: вадзіцель-выпрабавальнік у кабіне аўтамабіля МАЗ стандарту "Еўра-3".

Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА.

сацыяльны ракурс

СПАТКАННЕ ЛЯ КАМІНА

Асаблівай папулярнасцю карыстаецца кафетэрыя, які знаходзіцца ў адным з ажыўленых месцаў па вуліцы Леніна ў Віцебску. Тут утульны інтэр'ер: камін, фантан, круглыя столікі з букетамі, запаленымі свечкамі.

НА ЗДЫМКУ: у кафетэрыі можна паесці і адгачыць каля каміна; свежае піва Віцебскага піўзавода прапануе наведвальнікам Вікторыя ПЕШАХОНАВА.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БелТА.

транспартны калідор

НОВЫЯ ўмовы ПРАЕЗДУ ПРАЗ БЕЛАРУСЬ

3 1 лістага гэтага года змяняюцца парадак і стаўкі платы за праезд для карыстальнікаў аўтамабільнай дарогі М-1/Е30 Брэст – Мінск – граніца Расійскай Федэрацыі, якая ўваходзіць у транс'еўрапейскі транспартны калідор і мае працягласць па тэрыторыі нашай краіны 610 кіламетраў.

Раней пры транзітным праездзе па дарозе плата спаганялася двойчы (пры ўездзе і выездзе з яе) з усіх уладальнікаў транспартных сродкаў замежных дзяржаў і ўладальнікаў транспартных сродкаў Рэспублікі Беларусь, якія маюць тры і больш восяў. Як растлумачыў начальнік прэс-службы дэпартамента "Белаўтадар" Міністэрства транспарту і камунікацый Васіль Курловіч, цяпер працэдура будзе ажыццяў-

ляцца на чатырох пунктах спагнання дарожных збораў (у Федзькавічах, Коласаве, Крупках, Рэзьках). Пры гэтым агульная сума платы ў асноўным застаецца ранейшай, за выключэннем транспартных сродкаў Расійскай Федэрацыі, для якіх яна нават знізіцца. Напрыклад, уладальнікі легкавых аўтамабіляў, зарэгістраваных у Расіі, цяпер будуць плаціць па 0,5 долара на кожным пункце. У выніку для іх агульная сума

платы за праезд па ўсёй дарозе складзе 2 долары, тады як раней яна раўнялася 6 доларам.

Што датычыцца ўладальнікаў легкавых аўтамабіляў, зарэгістраваных у Рэспубліцы Беларусь, то спагнанне з іх платы за праезд па дарозе М-1/Е30 у бліжэйшыя месяцы не прадугледжваецца. Тым не менш, гэта пытанне не знімаецца з парадку дня, адзначыў Васіль Курловіч. Хутчэй за ўсё, да яго вярнуцца ў гэтым годзе. Для мадэрнізацыі дарогі былі прыцягнуты сродкі Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця ў памеры, эквівалентным 50 мільёнам долараў ЗША. Пагадненне крэдыту павінна быць завершана ў 2007 годзе за кошт платы за праезд па дарозе ўсімі яе карыстальнікамі.

БелТА.

пункт гледжання

КАРАСІНСКАЯ ШКОЛА

У 1960 годзе пасля заканчэння філалагічнага факультэта БДУ мяне накіравалі на працу ў невялікую Карасінскую сярэднюю школу, якая знаходзіцца за 30 кіламетраў на захад ад Браслава, на самым стыку Літвы, Латвіі і Беларусі. Выкладаў рускую мову і літаратуру. Але з-за таго, што не хопала школьных кватэр для настаўнікаў, быў вымушаны ў 1966 годзе пераехаць у свой родны Шаркоўшчынскі раён, дзе і працаваў у Германавіцкай сярэдняй школе да самай пенсіі. З Браслаўскім раёнам сувязі не прываў, прыезджаў, удзельнічаў у "Браслаўскіх чытаннях". Але Карасінскую школу так і не сабраўся наведаць, бо пасля распаду СССР яна апынулася ў пагранічнай зоне. І каб наведаць гэтыя мясціны, трэба было мець пропуск.

І вось нечакана атрымаў запрашэнне прыехаць на ўрачысты вечар, прысвечаны 50-годдзю вучэльні. Юбілейны вечар праходзіў у прыгожым сельскім Доме культуры. Сабралася шмат настаўнікаў, якія ў розныя гады працавалі тут. Сярод гасцей быў дырэктар школы Пётр Сергіенка, які прыехаў з Віцебска. Ён у цяжкія пасляваенныя гады і распачаў будаўніцтва Карасінскай школы. Стаіць яна на высокім узгорку. Адсюль бачыш вялікае возера Дрысвяты на граніцы з Літвой і возера Рычы на граніцы з Латвіяй. Першы дырэктар расказаў шмат цікавага пра пасляваенныя гады, пра настаўнікаў і вучняў, якія прыйшлі ў новую школу. Тады тут вучылася да 400 вучняў, класы былі вялікія, па 30-35 чалавек. Усе

дзеці імкнуліся да ведаў, многія вучыліся на "добра" і "выдатна".

На юбілейным вечары выступіла Вольга Васільева, якая пасля П.Сергіенкі 31 год узначальвала педкалектыў. Падзяліліся ўспамінамі настаўнікі Н.Арлова, А.Дзедзель, Н.Асташонак, М.Раманоўская, Я.Піваровіч і іншыя.

Шмат добрых слоў аб Карасінскай школе выказалі намеснік загадчыка Браслаўскага раённага аддзела адукацыі Д.Цанава, старшыня райкама галіновага прафсаюза А.Цалпан, загадчыца метадычнага кабінета У.Скачкова, старшыня Мяжанскага сельсавета В.Рымко, старшыня калгаса "Камунар" А.Крэміс. У сувязі з юбілеем школа атрымала каштоўныя падарункі: мясцовы калгас падарыў халадзільнік, Браслаўскі ра-

ённы аддзел адукацыі — музычны цэнтр і бібліятэчку метадычнай літаратуры.

Сярод выпускнікоў ёсць спецыялісты сельскагаспадарчай вытворчасці, настаўнікі, медыкі, інжынеры... Зараз жа ў школе ўсяго 53 вучні. Класы невялікія, па 5-8 чалавек.

Вёска Карасіна за пасляваенны час значна вырасла, пашырыла свае межы. Пабудаваны сучасны Дом культуры, пошта, бібліятэка, іншыя ўстановы. Але навакольная вёсачкі, хутары абязлюдзелі, паступова адміраюць. Нараджальнасць нізкая. Колькасць жыхароў няўхільна змяншаецца.

Прырода Браслаўшчыны прыгожая: мноства азёр, маляўнічыя лясы, пералескі. Са шматлікіх узгоркаў адкрываюцца чароўныя прасторы воднай роўнядзі з бясконцымі астраўкамі, лабірынтамі пратокаў і затокаў.

Але моладзі ў гэтых мясцінах становіцца ўсё менш. Яна прадаўжае выязджаць у гарады. Мясцоваму кіраўніцтву і настаўнікам яшчэ многае трэба зрабіць, каб хлопцы і дзяўчаты заставаліся на гэтай прыгожай старажытнай зямлі.

Кліменцій КАЖАН.

дыпкур'ер

ПАДПІСАНЫ МЕМРАНДУМ АБ ПРАСПЕДАВАННІ НАЦЫСЦКІХ ЗЛАЧЫНЦАЎ

У Вашынгтоне з рабочым візітам знаходзілася беларуская дэлегацыя на чале з намеснікам Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь Сцяпанам Касухам. У час знаходжання ў Вашынгтоне дэлегацыя правяла шэраг сустрэч у Міністэрстве юстыцыі ЗША і Дзяржаўным мемарыяльным музеі Халакоста ЗША.

20 студзеня адбылося падпісанне Мемарандума аб супрацоўніцтве і каардынацыі дзеянняў паміж Пракуратурай Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам юстыцыі ЗША ў галіне пераследу нацысцкіх злачынцаў. У адпаведнасці з пагадненнем бакі атрымліваюць доступ да архіўных матэрыялаў адзін аднаго, якія тычацца злачынстваў нацыстаў і іх памагатых у час другой сусветнай вайны.

У сваёй прамове на цырымоніі падпісання С.Касуха падкрэсліў, што злачынствы другой сусветнай вайны не маюць тэрміну даўнасці. Заклучэнне пагаднення сведчыць аб блізкасці пазіцыі Беларусі і ЗША ва ўсведамленні неабходнасці ажыццяўлення правосуддзя ў дачыненні да выканаўцаў нацысцкіх злачынстваў. Было выказана спадзяванне, што Мемарандум стане сур'ёзным

укладам у развіццё дагаворна-прававой базы беларуска-амерыканскіх дачыненняў. Падпісанне Мемарандума замацоўвае давер паміж установамі юстыцыі Беларусі і ЗША і сведчыць аб перспектывах працягу двухбаковага супрацоўніцтва і па іншых пытаннях.

Намеснік памочніка міністра юстыцыі ЗША Джон Малкалм у сваім выступленні выказаў кіраўніку беларускай дэлегацыі падзяку за адкрыццё архіўных матэрыялаў Беларусі для амерыканскага боку. Было адзначана, што ў час другой сусветнай вайны ў Беларусі загінулі сотні тысяч мірных жыхароў. Яшчэ адным сведчаннем для ўсяго свету высокай цаны, якую Беларусь народ заглаціў у вайне супраць фашызму, з'яўляецца знаходжанне масавых пахаванняў ахвяр нацызму каля Слуцка.

БЕЛАРУСКА-ЛІВАНСКІЯ КАНСУЛЬТАЦЫІ

У мэтах развіцця двухбаковых адносін у Ліванскай Рэспубліцы праведзены беларуска-ліванскія кансультацыі. Беларускі бок на кансультацыях узначаліў першы намеснік міністра замежных спраў Васіль Пугачоў. Ліванскае МЗС на кансультацыях прадставіў генеральны сакратар міністэрства Муса Іса.

Развіццё адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Ліванам мае станоўчую дынаміку. У 2001 адбыўся візіт прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь у Ліван і візіт у адказ кіраўніка ліванскага ўрада ў Рэспубліку Беларусь. Былі падпісаны тры між-урадавыя пагадненні: аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве, узаемнай абароне інвестыцый і аб ліквідацыі двойнога падаткаабкладання. У першай палове 2002 года ў Ліване па сумяшчальніцтву быў акрэдытаваны пасол Рэспублікі Беларусь у Сірыі. Назначаны ганаровы консул Рэспублікі Беларусь у Ліване.

У сферы гандлёва-эканамічных адносін ёсць пэўныя перспектывы па

нарошчванні аб'ёмаў узаемнага гандлю. Аснову беларускага экспарту ў Ліван цяпер складаюць пастаўкі трактароў, грузавых аўтамабіляў, драўляных пліт і шыў. Беларусь купляе ў Ліване тытунёвую сыравіну. Ліванскія бізнесмены працягваюць цікавацца да інвестыравання ў агра-прамысловы комплекс Беларусі, гасцінны бізнес, сферу паслуг.

У Бейруце абмеркаваны магчымыя шляхі пашырэння двухбаковага супрацоўніцтва ў сферы гандлю, адукацыі, культуры і навукі. З гэтай мэтай адбыліся сустрэчы ў адпаведных міністэрствах Лівана.

Вызначаны таксама тэрміны візіту ў Ліван Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі.

СЕСІЯ КАНФЕРЭНЦЫІ ПА РАЗЗБРАЕННІ

У Жэневе пад старшынствам Індыі адкрылася сесія Канферэнцыі па раззбраенні (КР) 2003 года, у рабоце якой прымаюць удзел дэлегацыі 66 дзяржаў – членаў КР, у тым ліку і дэлегацыя Беларусі на чале з Пастаянным прадстаўніком Рэспублікі Беларусь пры АААН у Жэневе Сяргеем Алейнікам.

На першым пленарным пасяджэнні дэлегацыі зацвердзілі парадак дня сесіі КР, у які ўваходзяць пытанні ядзернага раззбраення, прадукцыйнага ядзернага вайны і гонкі ўзбраенняў у касмічнай прасторы, гарантый беспякнай нядзержнага дзяржавам супраць прымянення ядзернай зброі, новых відаў зброі масавага знішчэння і іншыя.

Перад удзельнікамі форуму выступіў кіраўнік Аддзялення ААН у Жэневе, Генеральны сакратар КР Сяргей Арджанікідзе, які абвясціў пасланне Генеральнага сакратара

ААН Кофі Анана дзяржавам – членам Канферэнцыі па раззбраенні.

У актыве Канферэнцыі па раззбраенні, якая з'яўляецца адзіным шматбаковым перагаворным органам па пытаннях раззбраення, кантролю над узбраеннямі і замацавання міжнароднай беспякнай, такія краевугольныя пагадненні, як Дагавор аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі, Канвенцыя аб забароне біялагічнай зброі, Канвенцыя аб забароне хімічнай зброі, Дагавор аб забароне ядзерных выпрабаванняў.

СУПРАЦОЎНІЦТВА НАЛАДЖАНА

Адбылася сустрэча Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Італьянскай Рэспубліцы Аляксея Скрыпка з генеральным дырэктарам Міжнароднай арганізацыі права ў сферы развіцця (International Development Law Organization – IDLO) Вільямам Лорысам.

У ходзе сустрэчы А.Скрыпка з В.Лорысам дасягнута дамоўленасць аб разглядзе IDLO заявак ад Беларусі на ўдзел у традыцыйных курсах павышэння кваліфікацыі, якія праводзяцца арганізацыяй для эканамістаў і юрыстаў у сферы прадпрыемальніцтва і інвестыцый, дзейнасці фінансавых рынкаў і перагаворнага працэсу па ўступленні ў Сусветную

гандлёвую арганізацыю.

Міжнародная арганізацыя права ў сферы развіцця аб'ядноўвае 16 дзяржаў-членаў, уключаючы Аўстралію, Аўстрыю, Егіпет, Італію, ЗША, Францыю, Нідэрланды, Кітай, мае статус назіральніка пры Генеральнай Асамблеі ААН, штаб-кватэра размешчана ў Рыме.

Прэс-служба МЗС.

мінск, захарава, 28. дом дружбы

НА МОВАХ УЗАЕМНАЙ ЛЮБОВІ

У Доме дружбы адбылася вечарына, прысвечаная старажытнай лірыцы Кітая. На ёй прысутнічалі прадстаўнікі пасольства Кітайскай Народнай Рэспублікі на чале з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Юй-Чэньцзы, актывісты таварыства "Беларусь — Кітай" (старшыня паэт Анатоль Вярцінскі), а таксама кітайскія студэнты, што навучаюцца ў нашых ВНУ, і студэнты кітайскага аддзялення пры філагічным факультэце Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Пісьменніца Вольга Іпатава, якой даводзілася перакладаць на беларускую мову старажытную кітайскую паэзію, у сваім выступленні выявіла добрую дасведчанасць у гісторыі кітайскай культуры і літаратуры, у прыватнасці. Яна гаварыла пра глыбінныя нацыянальныя традыцыі, на якіх кітайскае мастацтва плённа развівалася на сваім тысячагадовым шляху, не выключваючы і сучаснасць. Далучэнне іншых культур да кітайскай заўсёды абячае плённае ўзаемаўзбагачэнне. Аднак сапраўды глыбокае і абсяжнае асэнсаванне самабытнай кітайскай паэтычнай традыцыі, зазначыла яна, пакуль што ў нас наперадзе. Яно можа адбыцца

толькі тады, калі такія розныя па форме і духоўнасці культуры пачнуць сумоўнічаць паміж сабой, кажучы ўмоўна, глядзячы вочы ў вочы і непасрэдна адчуваючы дыханне адна адной...

Дасюль, на жаль, кітайскае паэтычнае слова даходзіла да беларускага чытача толькі праз пасрэдніцтва рускамоўных перакладаў. Зразумела, пры такім падыходзе страты немінуць. Як у кітайскай, так і беларускай паэзіі, якую таксама перакладаў з рускай мовы. Але, зазначыла пісьменніца, апошнім часам з'явіліся шансы для непасрэднага культурнага ўзаемадзеяння. Кітайскае аддзяленне на філфаку якраз і заклікана паслужыць

гэтану і падрыхтаваць прафесійных перакладчыкаў з кітайскай на беларускую мову...

На вечарыне выступіла і маладая паэтэса Аксана Данільчык, якая прачытала свой пераклад з кітайскай. Асабліва цікавым на жывыя дэталі, спалучаным з заўсёды ўласцівай яму філасафічнасцю было выступленне Анатоля Вярцінскага. У бытнасць галоўным рэдактарам "ЛіМа" яму пашанцавала ў складзе саюзнай дэлегацыі, у якую ўваходзілі прадстаўнікі некалькіх літаратурных выданняў рэспублік колішняга СССР, наведаць Кітай і далучыцца да скарбаў гэтай самабытнай культуры, завязваць літаратурныя стасункі, у выніку чаго з'явіліся пераклады з кітайскай паэзіі, наладзіліся шчырыя сяброўскія дачыненні.

Неўзабаве пасля таго кітайская дэлегацыя з некалькіх груп наведвала савецкія рэспублікі, у тым ліку і Беларусь. Асабліва ўзрушыла іх наведванне Хатыні, пасля чаго адзін з кітайскіх паэтаў на-

ват напісаў шчымымі-прачулюю паэму пра трагедыю беларусаў, вершы і публіцыстычныя нататкі былі і ў іншых.

Шаноўны спадар Юй-Чэньцзы чарговы раз выявіў добрае разуменне мовы народа, на зямлі якой воляю лёсу яму давалося працаваць, і здзівіў усіх тым, што з поспехам выступіў у ролі перакладчыка аднаго з вершаў Якуба Коласа з беларускай на кітайскую мову...

Без узаемакантактаў, узаемаразумення, духоўнага ўзаемапазнання і ўзаемаўзбагачэння паўнаўартаснае развіццё чалавечай цывілізацыі немагчымае. А таму дзейнасць Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі, якое ўзначальвае чалавек вопытны, не толькі здольны арганізатар, але і духоўны, па-сапраўднаму інтэлігентны, у якога любоў і веданне свайго арганічна спалучаны з павагай да створанага іншымі, спадарыня Ніна Іванова, заслугоўвае слоў удзячнасці, якія неаднойчы гучалі на вечарыне з вуснаў і кітайцаў, і беларусаў.

Яўген ЛЕЦКА.

кнігарня

ГРОДЗЕНШЧЫНА І ЯЕ МАТЭРЫЯЛЬНАЕ СЛОВА

Мяне заўсёды здзіўляе працаздольнасць нашай старой гвардыі — вучоных. Прафесару, пісьменніку, педагогу, краязнаўцу з Гродна Аляксею Пяткевічу ідзе восьмы дзесятак гадоў, а ён творыць, як малады.

Аляксей Пяткевіч

МАРШРУТЫ КНІЖНАГА СЛОВА: з гісторыі кнігі, друку на Гродзеншчыне

Зусім нядаўна ён зачараваў Беларусь сваім даведнікам "Людзі культуры з Гродзеншчыны" (першым такім у нашай краіне), а сёння на маёй кніжнай паліцы з'явілася новае яго выданне "Маршруты кніжнага слова: з гісторыі кнігі, друку на Гродзеншчыне".

А.Пяткевіч, на мой погляд, прапрабіў незвычайна плённую працу і аддаў на суд чытачоў гісторыю развіцця рукапісаў, друкарнага, перыядычных выданняў у Наддзяманскім краі з XIII да пачатку XX стагоддзя.

У кнізе 5 раздзелаў: "З сярэднявечча", "Час Рэнесансу", "У пару асветніцтва", "У складзе Расіі", "Эпоха ўздыму", і ўсе яны ствараюць сапраўдную карціну эвалюцыі прыгожага пісьменства толькі ў адным рэгіёне нашай краіны. Што ж, пара і іншым абласцям узяцца за такую працу.

Алена СПАСЮК.

Міхась МАЛІНОЎСКІ.

падрабязнасці

Фота АЛЫ ТКАЧЭНКА

ТУРНЭ ІРЫНЫ ДАРАФЕЕВАЙ

Тыя, хто бываў на канцэртах Ірыны Дарафеевай, кажуць, што яна зачароўвае сваёй экспрэсіяй і энергіяй. І сапраўды, маладая і прыгожая 25-гадовая спявачка ўмее завесці публіку і падарыць кожнаму тое, што яму трэба: хвіліну лірыкі і роздуму, казосці патаніць у пяшчотце. А нехта можа атрымаць хвалю энергіі, якую Ірына без шкадавання выплёскае ў залу, бо энергіі ў спявачкі шмат.

Інакш як бы гэтая добразычлівая, прыгожая дзяўчына з вельмі прыязнай усмешкай магла б вандраваць з канцэртамі па Беларусі вось ужо два гады запар? Ірына дала 435 канцэртаў, з якіх 165 — дабрачынныя. Гарады, пасёлкі, вёскі. І ўсюды — аншлагі.

Белвідэацэнтр па заказе Міністэрства культуры зняў дакументальны фільм "Дарогі Ірыны

Дарафеевай", прэзентацыя якая адбылася ў Грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы.

Варта пабачыць гэтую карціну, каб зразумець, дзе і для каго спявала Ірына Дарафеева: сельскія клубы, Палацы культуры, Дамы састарэлых і інтэрнаты. Жывы голас. Людзі сустракаюць яе хлебам-салом, а дзеці, якія не трапілі на канцэрт, глядзяць яго з вялізных

дрэў. Ірына гаворыць, што ў многіх мясцінах, дзе ёй давялося выступаць, прафесійных артыстаў не бачылі шмат гадоў. Яна марыць завітаць да кожнага, хто жыве ў глыбінцы. У яе павінна хапіць цяплення і сіл, бо апошнія, па ўласным прызнанні, яна чэрпае ў прыроды і глядачоў.

Калі ж нехта з калег здзіўляецца, няўжо ў нашай краіне так шмат пляцовак, дзе можна выступаць, Ірына Дарафеева кажа: "Беларусь — вялікая краіна, і тут можна заўсёды знайсці мясціну, дзе цябе любяць і чакаюць".

Алена СПАСЮК.

жыццёвыя сюжэты

— У Струнні нельга не быць музыкаем, — сказала маці Элы. — Мы хацелі б аддаць яе першы дзіцячы акардэон якому-небудзь дзіцяці, каб вучылася іграць. А маёй дачушцы трэба вучыцца далей...

Прывяло мяне ў гэтую вёску пісьмо:

"Вучуся я на другім курсе ў Наваполацкім музычным вучылішчы на народным аддзяленні па класу акардэона. Калі паступала, была ўпэўнена, што ў мяне будзе інструмент: бабуля з дзядулем спецыяльна прадалі дачу... Але ў дзядулі здарыўся інфаркт, і ён памёр. Зберажэнне пайшло на пахаванне. Цяпер пра акардэон і марыць няма чаго. Мы жывём з маці на зарплату выхавальніцы і пенсію бацькі, які загінуў. Я вучуся добра, хачу атрымаць адукацыю ў Акадэміі музыкі. Але без свайго добрага інструмента няма ніякай перспектывы".

У Беларусі, наогул, не вырабляюць акардэонаў. Ёсць завод у Санкт-Пецярбургу. Але нават вучылішча, а не толькі Эла і яе маці, не можа дазволіць сабе набыць новы інструмент.

Можа Дзед Мароз пачуў дзяўчынку ці кранула яе шчырасць людзей, толькі яе пісьмо ў адной з беларускіх газет не засталася

незаўважаным. На адрас Элы пачалі паступаць пісьмы.

"Хачу падарыць Эле акардэон! — першай адгукнулася мінчанка Алена Ігнатаўна Соціна. Мой муж парадаваўся б за Элу. Емяльян Яўсеевіч ваяваў, у яго было добрае сэрца... А акардэон ляжыць без справы шмат гадоў..."

Акардэон для Элы стаяў перад намі: вось і падарунак да Новага года!.. А Алена Ігнатаўна ўсё гаварыла пра мужа, як той хварэў, як стойка цяпеў болі, як даглядала яго...

— Ну як жа дзяўчыны без інструмента? Хацелася б убачыць яе...

Далей — больш. Блізка Новы год, а акардэоны для Элы ўсё прыбываюць.

"Маё прозвішча Чайкін Мікалай Захаравіч. Жыву ў вёсцы Ланкаўшчына, недалёка ад Барысава. Хачу падарыць акардэон Эле... У нас карова павінна ацяліцца — нельга пакінуць гаспадарку, чакаю вас..."

Вось дык Струнне!.. Вёска пад старажытным беларускім гора-

дам Полацкам разверадзіла сваімі высокімі і гучнымі струнамі ўсю Беларусь. Дзе Струнне, а дзе Ланкаўшчына?!

...Мне адкрыў дзверы маладжавы чалавек. Вядома ж, былы салдат. Пайшоў на фронт Мікалай Захаравіч у вясеннаццаць. Ростам быў усяго метр сорок дзевяць. Але да перамогі дайшоў непараненым. З Германіі прывёз "Баркаролу" — дарагі інструмент.

Праз тыдзень — другі для Элы сабралася пяць інструментаў: акардэоны і баян. А людзі ўсё адгукаліся і адгукаліся: "Абавязкова перадайце Эле наш інструмент..."

Колькі ж акардэонаў можна падарыць сябру? Вядома, адзін. А калі сяброў шмат?

Мы вырашылі перадаць Эле Зіангіравай у Наваполацкае музычнае вучылішча два акардэоны — адзін для вучылішча, другі — ёй. Але музычныя інструменты ўсё прыбывалі.

"Эле... У Струнне..."

"Дзяўчыны, якая хоча іграць на акардэоне..."

АКАРДЭОН ДЛЯ ЭЛЫ...

УСЁ ПАЧАЛОСЯ Ў ВЁСЦЫ З ДЗІЎНАЙ НАЗВАЙ СТРУННЕ

Некаторыя інструменты трэба было рамантаваць. Патрэбны майстар па акардэонах, ды дзе ж яго ў Беларусі ўзяць?!

І раптам званок:

— Я прафесійны акампаніатар, усё жыццё іграў на баяне, майстар па рамонт музычных інструментаў. Пакажыце вашы інструменты, можа адрамантую.

Іван Болатаў — вядомы чалавек у Беларусі. Аб'ехаў рэспубліку разам з жонкай Нінай Мікалаеўнай, іх дуэт быў вядомы.

Майстар толькі паспяваў рамантаваць баяны і гармонікі, прыгаворваючы:

— Гэты баян лепш аддаць "афганцу", ён неканцэртны, аматарскі... Але голас тонкі. Дапамог бы загіць салдацкія раны... А гэтану б у Мсціслаўі, на Днях славянскага пісьменства, гучаць.

Любы інструмент у руках Болатава нібы той канцэртны баян, на якім саліраваў, акампаніраваў сваёй жонцы Ніне Мікалаеўне столькі гадоў.

Пасябрала пад Новы год

раней незнаёмых людзей дзяўчынка з вёскі Струнне.

"Я вучуся ў пятым класе. Люблю ўрок музыкі. Хачу стаць музыкантам. Мая мама часта хварэе. Тата памёр, а нас пяцёра. Малодшая Марына марыць пра гармонік. А мне бліжэй гітара. Можа нехта пачуе нас?..." — напісала Алеся Жаўнерчык, якая жыве ў вёсцы Старыя Цярушкі, што ў Мінскай вобласці. Але на той момант аказалася, што Алеся лечыцца ў Мінску. Прыйшла я ў бальнічную палату, а дзяўчынка спіць... Толькі што зрабілі ўкол, вось і заснула. Як будзіць?.. Тавіла побач гармонік. Падарунак ад людзей, якія не маглі паступіць інакш.

А потым загрузілі мы ў машыну астатнія акардэоны, баяны, гармонікі і паехалі на Палессе, у чарнобыльскую зону. Вырашылі, што лепш за ўсё раздаць іх у музычныя школы. А дзіцячы акардэон Элы трапіў у музычную школу горада Мсціслаўя.

Вольга АЛЯКСАНДРАВА.

ПЕЧАЦЬ НЕ ТОЛЬКІ ПЕКАМІ

Рэабілітацыйны цэнтр для дзяцей-інвалідаў, хворых на цэрэбральны параліч, размяшчаны ў светлым сучасным будынку непалёку ад ціхых алей сталічнага Севастопальскага сквера.

Упершыню трапіўшы ў цэнтр, здзівілася: замест бальнічнай цішыні ўсюды чуўся звонкі дзіцячы смех і нават спевы. Калі гутарыла з супрацоўнікамі, ні разу не пачула, каб яны назвалі дзяцей "хворы" ці "слабы". У цэнтры працуюць уважлівыя міласэрныя людзі, прасякнутыя жаданнем зрабіць усё магчымае дзеля здароўя дзяцей. Тут для лячэння створаны добрыя ўмовы: ёсць неабходныя лекі, трэнажоры, працуюць працэдурныя кабінеты. Але гэта толькі частка лячэння. Тут лічаць, што не менш важна не даць развіцца ў душы дзіцяці пачуццю адзіноцтва, дэпрэсіі.

Яшчэ рэабілітацыйны цэнтр існаваў толькі ў праекце, а ўжо планавалі і вызначалі месца для будучага храма. Дырэктар цэнтру Альбіна Шырокава ўпэўнена, што ў першую чаргу павінна быць здаровай душа, бо інакш і самае эфектыўнае лячэнне бяссільнае. І ўжо ў 1997 годзе

Мітрапаліт Філарэт у храме імя Жыровіцкай Божай Маці.

царква пры рэабілітацыйным цэнтры была асвятчана Мітрапалітам Мінскім і Слуцкім Філарэтам і атрымала статус праваслаўнага храма імя Жыровіцкай Божай Маці.

Многія з пацыентаў цэнтру ніколі не былі дагэтуль у царкве, бо часам яна далёка ад хаты знаходзіцца, а ў іх няма магчымасці самастойна перамяшчацца. І толькі тут яны ўпершыню змаглі пабываць на богаслужэнні. А некаторыя сіроты з Жыровіцкага інтэрната, перахрысціліся ў храме, і ў іх з'явіліся цяпер тыя, каго яны могуць назваць маці, хоць і хроснымі. Імі часцей за ўсё становяцца супрацоўніцы цэнтру.

Нядаўна дзеці адзначалі свята Нараджэння Хрыстова. У цэнтры яно праходзіць вельмі ўрачыста: ўсяночная служба, затым хрэсны

ход, падарункі. У царкве дзяцей віншуюць з імянінамі і частуюць пірагамі і пернікамі.

Кожную нядзелю ў храме праходзяць службы. Тут можна паспавадацца, выказаць самае пажаданае, пра што не пагаворыш нават з бацькамі ці выхавальнікамі. Дзеці спяваюць у царкоўным хоры, на ўроках у нядзельнай школе атрымліваюць веды і, галоўнае, зарад дабрый і жыццёвых арыенціраў. Кожную нядзелю студэнты тэалагічнага факультэта Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта выкладаюць дзецям Закон Божы.

Псіхалагі адзначаюць, што дзеці пакідаюць цэнтр з верай у сябе і Бога, што для іх адкрываюцца новыя грані жыцця.

Аляксандра ХАЛОПІК.

У капліцу касцёла Святога Іаана Хрысціцеля мы с фотакарэспандэнтам Яўгенам Казюлем трапілі ў будзённы дзень, але на ранішняй службе зала поўная. Капліца пабудавана ў мікрараёне Серабранка паўгода таму. І ніколі не пустуе. Пробашч касцёла Ксёндз Ігар кажа, што ў нядзелю і на прастоольных святах — чатыры службы. Людзей так шмат, што ў храм цяжка зайсці. Дарэчы, у касцёле служба вядзецца штодзень на беларускай і польскай мовах.

КАСЦЁЛ У СЕРАБРАНЦЫ

Ксёндз Ігар вучыўся ў адным з 17 папскіх універсітэтаў, што працуюць у Рыме. Ён напісаў кандыдацкую дысертацыю па дагматычным багаслоўі і з 1996 года — пробашч касцёла Святога Іаана Хрысціцеля. Спатрэбілася больш чым 5 гадоў, каб з'явілася хаця б капліца касцёла. Ксёндз Ігар расказвае:

— Пачыналі маліцца ў хаце ў вёсцы недалёка ад Серабранкі, дзе знайшлі стары лацінскі крыж. Службы праходзілі таксама ў актавай зале мясцовага ЖЭСа. У нас былі складанасці не з самім будаўніцтвам, а хутэй з фармальнасцямі, звязанымі з ім. Шмат часу і намаганняў аднаў працэс атрымання зямлі. Трэба было збраць подпісы жыхароў, каб засведчыць, што людзі не супраць існавання касцёла ў іх раёне. Яшчэ мы атрымалі давол і ад кіраўніцтва Беларускай праваслаўнай царквы, і ад мясцовых улад.

— Капліца — толькі пачатак будаўніцтва, ці не так?

— Сапраўды, існуе праект цэлага комплексу лабудоў, — растлумачыў Ксёндз. — Сутнасць мірнага суіснавання розных канфесій у пазвае адна да адной. Я не бачу ніякіх праблем у тым, што побач знаходзіцца царква, касцёл, баптысцкі малельны дом. Наогул, у нас у Беларусі ў гэтым сэнсе заўсёды была ўнікальная сітуацыя. У гарадах і мястэчках на цэнтральнай плошчы

побач былі і царква, і касцёл, і сінאгога. І ўсе жылі мірна. Што тычыцца нашага прыхода, то мы служым тут, як і паўсюль у свеце. Нясём Божае слова і яго імя да людзей. Не хапае святароў, але спадзяюся, што хутка сітуацыя зменіцца ў лепшы бок.

Пры касцёле працуе маладзёжны цэнтр. Там людзі не толькі знаёмяцца з асновамі хрысціянства, але і вучацца культуры чалавечых зносін. Ну і, канешне, пры касцёле ёсць нядзельная школа для дзяцей і дарослых. Адным словам, робім тое, што можам і павінны.

Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКАХ: такім будзе касцёл св.Іаана Хрысціцеля; Ксёндз Ігар; унутранае аздабленне капліцы. Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

БЕЛАРУСКІ ДЗЕЦІ СУСТРАЛІСЯ З ПАПАМ РЫМСКІМ

У Ватыкане папа рымскі Іаан Павел II прыняў беларускіх дзяцей з Бягомльскай спецыялізаванай школы-інтэрната і Касцюковіцкага дзіцячага дому.

Дзеці атрымалі ад кіраўніка Рымскай каталіцкай царквы благаслаўленне. Іаан Павел II выказаў пажаданне, каб людзі яшчэ больш адкрылі сэрцы насустрач адзін аднаму і праявілі клопат пра блізкіх, перш за ўсё дзяцей.

Мерапрыемства было арганізавана царкоўным прыходам Святых рымскіх першамучанікаў, што ўзначальвае дон Кармела Джаратана, які ўжо на працягу пяці гадоў арганізоўвае адпачынак беларускіх дзяцей у Італіі з мэтай іх аздарулення.

ІНЦЫДЭНТ У ЦЯГНІКУ МАСКВА-ВАРШАВА

Пры аглядзе поезда Масква — Варшава супрацоўнікі Брэсцкай мытні знайшлі ў міжстолевай прасторы вагона 13 ікон, ацэненых больш чым у тры мільёны рублёў.

Гэта кантрабанда, гаспадар якой аб'явіцца не паждаў, канфіскавана. Паводле слоў мытнікаў, такі выпадак зафіксаваны ў іх і некалькі разоў таму. Тады ў поездзе гэтага ж напрамку было знойдзена ў тайніку 17 ікон коштам 10 мільёнаў рублёў. Дарэчы, за мінулы год на Брэсцкай мытні спынены спробы незаконнага правозу за мяжу больш як 180 прадметаў, якія маюць рэлігійную і культурна-гістарычную каштоўнасць. Эксперты ўсю гэту кантрабанду ацанілі амаль у 100 мільёнаў рублёў.

ПРАВАСЛАЎНЫ КАЛЯНДАР

ДВУНАДЗЕСЯТЫЯ НЕПЕРАХОДЗЯЧЫЯ СВАТЫ

- 7 студзеня, аўторак — Нараджэнне Хрыстова
- 19 студзеня, нядзеля — Хрышчэнне Гасподняе
- 15 лютага, субота — Стрэчанне Гасподняе
- 7 красавіка, панядзелак — Благавешчанне Прасвятой Багародзіцы
- 19 жніўня, аўторак — Праабражэнне Гасподняе
- 28 жніўня, чацвер — Успенне Прасвятой Багародзіцы
- 21 верасня, нядзеля — Нараджэнне Прасвятой Багародзіцы
- 27 верасня, субота — Узвіжанне Крыжа Господняга
- 4 снежня, чацвер — Увядзенне ў храм Прасвятой Багародзіцы

ВЯЛІКІЯ СВАТЫ

- 14 студзеня, аўторак — Абрэзанне Гасподняе і памяць св.Васілія Вялікага
- 7 ліпеня, панядзелак — Нараджэнне Іаана Прадцечы
- 12 ліпеня, субота — святых першавярхоўных апосталаў Пятра і Паўла
- 11 верасня, чацвер — Адсячэнне галавы Іаана Прадцечы
- 14 кастрычніка, аўторак — Пакроў Прасвятой Багародзіцы

МНАГАДЗЕННЫЯ ПАСТЫ

- Вялікі пост — з 10 сакавіка да 26 красавіка
- Пятроў пост — з 23 чэрвеня да 11 ліпеня
- Успенскі пост — з 14 жніўня да 27 жніўня
- Пост перад Нараджэннем Хрыстовым — з 28 лістапада да 6 студзеня 2003 года

АДНАДЗЕННЫЯ ПАСТЫ

- Серада і пятніца на працягу ўсяго года, за выключэннем усяядных тыдняў і Каляднага перыяду
- Навечэр'е Богаяўлення — 18 студзеня
- Адсячэнне галавы Іаана Прадцечы — 11 верасня
- Узвіжанне Крыжа Господняга — 27 верасня

УСЯЯДНЫЯ ТЫДНІ (ПА СЕРАДАХ І ПЯТНІЦАХ ПОСТУ НЯМА)

- Калядны перыяд — з 7 ад 17 студзеня
- Мытара і фарысея — з 17 да 22 лютага
- Сырны (масленічны) — з 3 да 8 сакавіка
- Пасхальны (Светлы) — з 27 красавіка да 3 мая
- Троіцкі — з 16 да 21 чэрвеня

ДНІ АБАБЛІВАГА ПАМІНАННЯ СПАЧЫЛЫХ

- Субота мясапусная — 1 сакавіка
- Субота 3-га тыдня Вялікага посту — 29 сакавіка
- Субота 4-га тыдня Вялікага посту — 5 красавіка
- Радаўніца — 6 мая
- Памінанне спачылых воінаў — 9 мая
- Субота Троіцкая — 14 чэрвеня
- Субота Дзмітрыеўская — 1 лістапада

НЕ АДПРАЎЛЯЮЦА ВЯНЧАННЕ

- Напярэдадні серады і пятніцы ўсяго года (г.зн. па аўторках і чацвяргах)
- Напярэдадні нядзельных дзён (г.зн. па суботах)
- Напярэдадні двудзесятых, храмавых і вялікіх святаў
- На працягу пастоў Вялікага, Пятровага, Успенскага і посту перад Нараджэннем Хрыстовым
- На працягу Каляднага перыяду (ад 7 да 19 студзеня)
- На працягу сырнага тыдня (масленіцы), пачынаючы з Нядзелі мясапуснай і ў Нядзелю сырапусную
- На працягу Велікоднага (Светлага) тыдня
- У дні і напярэдадні Адсячэння галавы Іаана Прадцечы — 11 верасня і Узвіжання Крыжа Господняга — 27 верасня.

СПЕВЫ АД «ГОПАСУ ДУШЫ»

Днямі адбылося прэм'ернае выкананне хорам мінскага касцёла св.Сымона і св.Алены «Голас Душы» літургічнага твора «Сакраментальная паэма».

Ідэя ўвасобіць у музыцы і спевах сем святых хрысціянскіх таінстваў (сакрамантаў) належыць ксяндзу-пробашчу касцёла Уладзіславу Завальнюку, а так-

сама кампазітару Алене Атрашкевіч, аўтару слоў Васілю Жуковічу і кіраўніку хору Таццяне Гажаўскай. Па сваёй сутнасці «Сакраментальная паэма» — чарговая спроба папулярнага тлумачэння і разам з тым больш глыбокага пазнання святых таінстваў (Хрышчэння, Еўхарыстыі, Пакаяння, Святарства, Шлюбу...), якія праходзяць перад чалавекам на працягу ўсяго жыцця. Сем святых сакрамантаў — сем падмуркаў духоўнасці, нараджэння добрых і велічных спраў. Менавіта на гэтым і трымаюцца цывілізаваны свет і кожны чалавек.

пытанне — адказ

РАСІЯ. ТАТАРСТАН.
ХАЧУ ВЯРНУЦЦА
НА ЛЮБАНШЧЫНУ

Добры дзень, паважаныя землякі!

Перш за ўсё хачу падзякаваць за газету, якая дае магчымасць хоць крыху ўявіць сабе, што робіцца на Беларусі. Спадабаўся нарыс пра любанскага Рабінзона, нейкага Краснабарода, што жыве ў лесе. Наогул, мне больш падабаецца чытаць, як жывуць простыя людзі, што колькі каштуе, а то я нават не ведаю курс беларускага рубля да расійскага.

Але гэта ўсё дробязі. Справа ў тым, што захацелася пад старасць пераехаць на сваю Любаншчыну, дык вось гадаю: а ці будзе мне там пенсія, як гэта ўсё робіцца цяпер? А то пераездеш на Радзіму і пойдзеш у Касцюкоўскі лес рабінзоніць, як той мужык. Можна б, вы праз газету далі якую інфармацыю юрыста? Нарадзіўся я ў Любані ў 1944 годзе. У 1957-м бацька завёз на цаліну паесці хлеба. З таго часу і жыву ў Расіі.

Бывайце здаровы, каб усё было добра, шчасця і спакою ўсім!

А.БЕНЕДЗІКОВІЧ.

АД РЭДАКЦЫІ.

На пытанне нашага чытача адказвае загадчыца аддзела арганізацыі пенсійнага забеспячэння Пенсійнага ўпраўлення Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь Валянціна КАРАЛЁВА:

— Перш за ўсё трэба адзначыць, што ў Рэспубліцы Беларусь права на пенсійнае забеспячэнне прадастаўлена грамадзянам краіны, замежным грамадзянам, а таксама асобам без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь.

У даным выпадку спадару Бенедзіктовічу пры пераездзе на Радзіму трэба атрымаць грамадзянства Рэспублікі Беларусь або від на жыхарства, калі хоча застацца грамадзянінам Расіі, вырашыць пытанні пастаяннага пражывання і прапіскі. Пасля гэтага ён мае права звярнуцца ў органы па працы і сацыяльнай абароне пры дасягненні пенсійнага ўзросту. Канешне, яму трэба будзе прадставіць дакументы, якія пацвярджаюць яго права на пенсію.

Калі чалавек ужо з'яўляецца пенсіянерам, пры пераездзе ён павінен звярнуцца ў мясцовыя кампетэнтныя органы і атрымаць асабовую пенсійную справу, якую ён прадставіць па новым месцы жыхарства.

Пенсія ў нашай дзяржаве грамадзяніну Рэспублікі Беларусь, замежнаму грамадзяніну ці асобе без грамадзянства прызначаецца ў адпаведнасці з пенсійным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Гэта прадугледжана "Пагадненнем аб гарантыях правоў грамадзян дзяржаў — удзельнікаў СНД у галіне пенсійнага забеспячэння", прынятага 13 сакавіка 1992 года. Налічваецца і выплачваецца пенсія ў беларускіх рублях. З 2003 года ўлічваецца заробак чалавека за любыя 9 год запар з апошніх 19 працоўных гадоў. Між іншым, адзначу, што ўзровень пенсій у Беларусі вышэйшы, чым у Расіі.

Запісаў Віктар МАЦЮШЭНКА.

з пошты Яўгена Леці

НЕВЯДОМЫ ЛІСТ МІКОЛЫ УЛАШЧЫКА

Зайсёды рады, калі атрымаю вестку ад Юрыя Мыццяка — надзіва працавітага і актыўнага навукоўца з Украіны. З многімі яго лістамі знаёмлю і вас, шановныя чытачы. Ёсць нагода прывесці і апошняе паведамленне Юрыя Мыццяка.

Я.Л.

У мяне мінулы год быў складаным. Пабыў асабісты рэкорд: з'явілася ў друку 240 маіх публікацый, у тым ліку тры кнігі. Дамогся мясячнай стыпендыі ў Польшчу (сакавік 2003). Буду вывучаць там матэрыялы нямецкай прэсы XVII—XVIII стагоддзяў пра Украіну і Беларусь. Дадася тым часам кнігу пра святога Пятра Магілу, які, між іншым, шанаваў беларусаў і бываў у вашых краях. Трапляюцца гісторыкі, якія ставяць яму ў віну, што ён любіў беларусаў больш, чым украінцаў. Заканчаю падрыхтоўку да друку дзённіка Баберскага — выдатнага грамадскага дзеяча Заходняй Украіны, зборнік успамінаў пра штучны галадамор 1933 года. Здаў у друк вучэбны дапаможнік па гісторыі Украіны за 1914—1945 гады.

радавод

АЗЯРЫЧЫН, АЗЯРЫЧЫ, АЗЯРЫЧЫНА:
ЭМІГРАЦЫЯ У АМЕРЫКУ

З асаблівай цеплынёй думаю зайсёды пра пухавіцкую панаднічанскую вёску Азярычына. Украіна раёна, яна дарагая яшчэ і таму, што з'яўляецца радзімай маёй мамы, Яніны Ладуцка. Дзед — Міхал, бабуля — Марыя. Маміны сёстры, браты — Алена, Лідзія, Уладзімір, Пётр. Ладуцкі... Цікавае, з музычным адценнем прозвішча. Лад...

Выцягнутае ўздоўж ракі Пціч Азярычына здавён славілася сваімі жыхарамі. Бондары, цесляры, майстры кажухі шыць...

З Азярычына — дзіцячы пісьменнік Пятро Рунец, мовазнаўца, кнігавыдавец Зміцер Санько. Вялікую справу зрабіў ён для ўсяе Беларусі, склаўшы руска-беларускі слоўнік перакладаў прыказак. Зміцер Санько знайшоў адпаведнікі, а не скальпіраваў, не русіфікаваў нашы моўныя скарбы. З Махоўкі — азярычынскай суседзіцы — мастак Хведар Ладуцка. З энцыклапедычных выданняў ведаю, што прозвішча Ладуцка носіць і Герой Савецкага Саюза Іван Ладуцка. Праўда, ён нарадзіўся ўжо на Чэрвеньшчыне, у вёсцы Стары Пруд. Некалі сучасны Чэрвеньскі і сённяшні Пухавіцкі раёны належалі да Ігуменскага павета (Чэрвень быў "сталіцай" і насіў назву Ігумен).

Заглядаю ў кнігу "Памяць. Гісторыка-дакументальная хроніка Чэрвеньскага раёна". Ладуцкі — і сярод ахвяр беспадстаўных палітычных рэпрэсій 1920—1940 гадоў. У 1933 асуджаны Ануфрый Ладуцка, у 1936 — Кірыл Ладуцка (першы — з Новавасялення, другі — з вёскі Калодзежы). Ахвяры 1937 года — Аляксандр Ладуцка з Клецці, Мікалай Ладуцка з Вялікаполля, Яфім Ладуцка з Новавасялення.

Такі вось лёс... Але ж вернемся да Ладуцкаў азярычынскіх. І пра якую тут эміграцыю размова? У кнізе Вітаўта Кіпеля "Беларусы ў ЗША" ёсць такая згадка: "Балтымор, Бостан, Нью-Ёрк і Філадэльфія былі портамі прыбыцця беларускіх імігрантаў, толькі малая жменька беларусаў

высылаю вам знойдзены многа ліст М.Улашчыка (ксеракопію). Паслаў яго таксама Віталю Скалабану, які з Аляксеем Каўкам збірае спадчыну Мікалая Улашчыка. Можна зацікавіць і "Толас Радзімы"?

У сваіх успамінах пра выдатнага беларускага гісторыка М.Улашчыка я згадваў і пра яго кантакты з маім падапечным студэнтам Фёдарам Шэпелем. Ф.Шэпель вучыўся на гістарычным факультэце Дняпрапятроўскага дзяржуніверсітэта (1974—1979), потым тры гады працаваў настаўнікам у сяле Вадзяное Дняпрапятроўскай вобласці, пазней — выкладчыкам Кіраваградскага педінстытута. Цяпер ён жыве і працуе ў Кіраваградзе, з'яўляецца сябрам Саюза пісьменнікаў Украіны, аўтарам шматлікіх публікацый з гісторыі Украіны міжваеннага перыяду, асабліва вялікую ўвагу надае гісторыі роднага краю і пошукам рэпрэсаваных у 20—30-х гадах землякоў.

Пасля заканчэння ДДУ летам 1979 года Шэпель планаваў паступіць у завочную аспірантуру. Я вырашыў даць яму тэму кандыдацкай дысертацыі па гісторыі Беларусі і папрасіў парады ў Міколы Мікалаевіча. Сам 22.11.1979 года напісаў свой першы ліст М.Улаш-

чыку. Ён адказаў і даў свае парады.

У лістападзе 2002 года я быў у Кіраваградзе і сустрэўся з Ф.Шэпелем, нагадаў пра Міколу Мікалаевіча і папрасіў пашукаць яго лісты. Фёдар не адмовіў, і вось у маіх руках ксеракопія ліста М.Улашчыка ад 5 снежня 1979 года. Гэты дужа цікавы дакумент змяшчаецца ніжэй. Ён яскрава сведчыць аб цеплыні і чуласці беларускага гісторыка, пралівае святло на асобныя моманты яго жыццяпісу. Са свайго боку, мы будзем працягваць пошукі. Спадзяюся знайсці лісты Міколы Мікалаевіча і да мяне, і да прафесара Міколы Кавальскага, які цяпер з'яўляецца прарэктарам Нацыянальнага ўніверсітэта "Астрожская акадэмія" ў горадзе Астрог пад Роўна на Валыні. А пакуль падаём толькі першы са знойдзеных лістоў Міколы Улашчыка...

"Шановны Хведар Аляксандравіч! Я сапраўды ўсім сватаю Магілёў — занадта шмат пра яго апублікавана розных матэрыялаў, і занадта яны цікавыя. У Гродзенскім універсітэце студэнтка ўжо напісала (зразумела, маленькую) працу пра адзінне магілёўцаў.

Для Вас, я думаю, якраз ля-

жыць вельмі важная тэма: у XVII стагоддзі Магілёў з маленькага гарадка на ўсходзе дзяржавы раптам стаў першым у Беларусі і другім па памерах у Вялікім княстве Літоўскім. Акалічнасць, чаму ён рос такім тэмпам, да гэтага яшчэ не высветлена, хаця прапанавана ўжо некалькі гіпотэз. Ніколі не займаўся гэтым спецыяльна, таму я не маю тут сваёй думкі, але бяспрэчным можна лічыць, што рашаючае значэнне мелі кантакты з Украінай.

Думаю, што вырашыць гэта будзе няпроста хаця б таму, што трэба будзе паехаць (у архівы) Мінска, Вільні, Масквы (гэта апрача ўкраінскіх). Жывучы ў сяле, усё гэта ажыццявіць немагчыма, рэальна Вам можна выпісаць (для будучай работы) толькі серыю "Історико-юридические материалы" (пра серыю ў маіх "Очерках").

Пішучы гэты ліст, магу Вам паведаміць, што таксама быў настаўнікам у сяле (у Саратаўскай вобласці) і нудзіўся там па бібліятэках.

Вітаю Вас з бліжэйшым Новым годам.

5.XII.1979. Улашчык.
Пакуль усё.

3 павага,
Юрый Мыццяк.

валі на бойнях у Чыкага, на сталеліцейных заводах Пітсбурга, на фабрыках у Дэтройце, на цагельных і цэментных заводах, на чыгуначы, у рудніках. Беларусы працавалі землякопамі, будаўнікамі, уладкоўваліся ў фермерскія гаспадаркі.

Яшчэ адна цытата — з "Геаграфіі Беларусі": "Значную частку заробленых грошай амерыканскія беларусы пасылаюць і прывозяць у Бацькаўшчыну.

Толькі малая частка эмігрантаў застаецца ў Амерыцы назаўсёды; у большасці яны вяртаюцца назад і за заробленыя ў Амерыцы грошы купляюць зямлю ды садзяцца на гаспадарку. Дзякуючы ім, вялікія прасторы дворнае зямлі ў Заходняй Беларусі перайшлі да сялянства".

Відавочна, што ўсё ж шмат хто з Ладуцкаў застаўся ў ЗША. Калі б вярнуліся, то ўжо мнагакратна шырэйшым было б веданне пра няхай сабе і часовых эмігрантаў... Застаўшыся, ці помняць тыя азярычынскія (дакладней — іх спаткаемцы) Ладуцкі, адкуль яны, дзе іх, іх бацькоў, дзядоў котлішча).

Ну, вядома, што не забылася, Не заелася хітрымі стравамі. Зноў крывіцае сэрца забілася Ці ў Амерыцы, ці ў Аўстраліі. Прыгадалі снягі сыпучыя І самое сябе засмучае.

...Там на хрэсцінах, На запоінах Ці завеі, ці іскрынкі пілікаюць. І ў лясках успамінаў замроеных Цёпла выюць ваўкі у Піліпаўку. Ах, калядачкі, Бліны-ладачкі!..

Ды няма Цераз мора кладачкі... —

напісаў народны паэт Беларусі Рыгор Барадулін. "Няма цераз мора кладачкі..." А так хацелася б, каб яднала кладачка, яднаў масток пухавіцкае, ігуменскае Азярычына з далёкімі Злучанымі Штатамі, каб яднала яна і амерыканскія Ладуцкаў з роднай старонкай. Каб жа ведалі яны, Мацвея, Аляксандра, Дзмітрыя ўнукі-праўнукі, адкуль яны!..

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

аднаго з караблёў, што вёз пухаўчан — спадарыню Фінскую з Турына — была «Курск» трапіў на Эліс Дзмітрый Ладуцка (31 год). Ізноў жа Дзмітрый: і год 1912, але ўзрост іншы — 26 гадоў. І ў 1912 годзе таксама — Рыгор Ладуцка (36 гадоў). Між іншым, Рыгор — самы старэйшы з Ладуцкаў-эмігрантаў. Мацвей Ладуцка — 29 гадоў ад роду, таксама кінутыся ў пошукі шчасця ў 1912... А ў 1913 годзе ў Амерыку трапілі азярычынскія Максім (17 гадоў) і Мікалай (33 гады) Ладуцкі.

Астатнія 19 Ладуцкаў — хутчэй за ўсё таксама з Ігуменшчыны. Бо іх радзімай пазначаны Вялікаполле (для Мацвея Ладуцкі 34 гадоў, прыехаў у 1913), Хутар (для Міхаіла Ладуцкі 22 гадоў — эмігрыраваў у 1911), Пальчык (згодна з амерыканскім запісам — Пальчык для Сяргея Ладуцкі 31 года — эмігрантам стаў у 1912)... Усё гэта — чэрвеньскія, ігуменскія паселішчы. Пальчык — вёска ў Трабнянецкім сельсавеце. Згодна з перапісам 1897 года, мела 36 двароў, 216 жыхароў. На пачатку XX стагоддзя — 44 двары, 208 жыхароў. Цікавае, між іншым, статыстыка. Двароў за нейкіх пяць-дзесяць гадоў стала больш. А жыхароў — менш. Куды падзеліся? Ці нараджаць менш сталі... Але ж для істотных дэмаграфічных змен адрэзак часу досыць малы. Значыць, можна меркаваць, што насельнікі некаторых рушылі ў эміграцыю. Не толькі, зразумела, у ЗША. Ехалі працаваць на заводы Расіі. Ехалі шукаць вольнай зямлі ў Сібір. Аркадзь Смоліч у "Геаграфіі Беларусі" (першае выданне — 1919 год) сведчыць, што "шмат беларускіх земляробаў выехала ў Сібір. Лічаць, што ў Сібіры беларусаў павінна быць каля 700 000 чалавек..."

У ЗША і Ладуцкі, і шмат хто яшчэ з нашых землякоў-ігуменцаў, пухаўчан, чэрвеньцаў праца-

ШКОЛЬНЫ КАНФЛІКТ

Каб падысці да гэтага канфлікту ў дзесятым класе, трэба хоць трохі сказаць пра мае школьныя гады наогул. Яшчэ ў першым класе я праявіў характар, адмовіўшыся ад ацэбрацкай зорачкі, у трэцім — ад піянерскага гальштукі, а ў сёмым — ад камсамольскага значка. Тут я выконваў волю сваіх набожных бацькоў, якія так і не ўступілі ў калгас, застаўшыся аднаасобнікамі, бо не любілі “саветаў-антыхрыстаў” і марылі выехаць у Польшчу. Я нават адмаўляўся на ўроках спяваць ацэбрацкія песні. Казаў: “Давайце мне якую іншую...” Пэўна, таму і зараз душой адчуваю цяпло хрушчоўскай адлігі, што прыйшла якраз напярэдадні майго нараджэння...

З дзевяці гадоў застаўшыся без бацькі, нярэдка прапускаў заняткі, каб дапамагчы маці па гаспадарцы: радуючы адпасвіць, пчол паглядзець, дроў нарыхтаваць, бульбу ці буракі выкапаць. “Партызаніў”, праўда, толькі аднойчы, у адрозненне ад некаторых сваіх аднакласнікаў, якія часцяком дазвалялі сабе па дарозе ў школу звярнуць у лес і прабавіць паўдня ля вогнішча. Аднак вучыўся надзіва добра, асабліва ў старшых класах, па алгебры толькі каціўся на тройках, а зрэдку і “пары” прасівалі...

Прыкладна ў сёмым класе на поўныя грудзі ўдыхнуў фізіяму: на беларускім радзі ў перадачы “Рамантыкі” быў аб’яўлены конкурс на лепшае сачыненне на тэму “Мая любімая прафесія”, і я напісаў вершам аб прафесіі геолога. Запомніліся радкі: “Загудит, будто шмель, котелок. Нет, ни повар, наверно, ни кок такой вкусной еды не едали...” І аднойчы мяне ў настаўніцкую выклікала дырэктар школы і сказала: “Чулі па радзі: цябе назвалі прызёрам конкурсу сачыненняў...” Убачыўшы, як лёгка можна праславіцца, пачаў рассялаць вершы ў рэдакцыі, аднак адмовы адтуль, як скразнякі, праветрылі мяне, і я на сабе пераконаўся, што слава — дым. Хоць дым і не зусім развееўся: вершы мае зрэдку з’яўляліся ў школьнай сценгазетце і да мяне сяды-тады прыклеівалі мянушку “паэт”...

Адчыніўшы дзверы апошняга класа Жукойнінскай сярэдняй школы, я задаўся мэтай пакінуць яе з добрымі адзнакамі ў атэстаце, што магло аблягчыць паступленне ў ВУН. Я ўжо вырашыў, што буду паступаць на філфак Белдзяржуніверсітэта, бо там вучылася большасць беларускіх пісьменнікаў. Але напрыканцы трэцяй чвэрці, як той чорцік з табакеркі, і выскачыў гэты канфлікт.

Фізіку я любіў больш за іншыя прадметы, як і фізіка, высокага, энергічнага, у акуларах, — больш за іншых настаўнікаў. Любімым вучнем у яго быў і я, ва ўсякім выпадку, так мне здавалася. Размашыста ставячы мне ў дзённік чарговую “пяцёрку”, Аляксандр Васільевіч часта адпускаў у мой адрас і пахвальнае слоўца. Пэўна, таму і я дазваляў сабе на ўроку рэплікі з месца. І тут фізік, стрэліўшы ў мой бок позірк паверх акулараў, ціха прамовіў:

— Станіслаў, стань у кут!

Для мяне гэта было вялікай нечаканасцю, я марудна падняўся з-за парты і, глядзячы ў акно, ціха адказаў:

— Не пайду.

— Тады выйдзі за дзверы! — ужо больш гучна сказаў фізік.

— Не пайду, — таксама ў тон адказаў я.

— Тады выйдзі я! — і Аляксандр Васільевіч шырокімі крокамі пакінуў клас.

Сей-той з аднакласнікаў трохі паўшчуваў мяне за сарваны ўрок,

але некаторыя, асабліва хто не падрыхтаваўся да заняткаў, былі нават рады заўчаснаму перапынку.

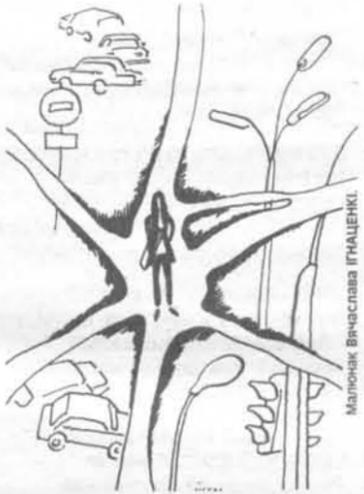
З хваляваннем чакаў я наступнага ўрока фізікі. Як той жаўранак, трапятала маё сэрца, калі фізік ішоў у клас. Праз паўхвіліны маўчання першымі яго словамі былі:

— Станіслаў, выйдзі за дзверы!

Як і мінулы раз, я адмовіўся ад гэтай прапановы, і Аляксандр Васільевіч звыкла націснуўшы ўказальным пальцам на перамычку сваіх акулараў, сказаў:

— Ёсць такія задачы, якія цяжкавата рашаюць у інстытуце...

На сваіх уроках настаўнік рускай мовы і літаратуры Вацлаў Імпалітавіч і настаўнік грамадазнаўства Уладзімір Алегавіч выказалі салідарнасць з калегам і недвухсэнсоўна далі зразумець, што зараз мне будзе нясоладка. І сапраўды, адказваючы па гэтых прад-

Малюнак Вячаслава ІГНАЦЕНКІ

метах, я адчуў да сябе несправядлівы падыход. Па-першае, пытанні ў задавалася больш, чым каму, па-другое, адзнака яўна заніжлася, часцей да тройкі. Станавілася выдавочным, што маё падвоянае старанне вучыцца не мае поспеху, а мой атэстат аб сярэдняй адукацыі будзе мець непрывабны выгляд. І тут я зрабіў арыфметычны разлік. Калі па многіх прадметах за першую і другую чвэрць адзнакі ў мяне добрыя і выдатныя, а ў трэцяй па прычыне канфлікту — тройка, то за апошняю чвэрць хай хоць адзінку паставяць, а за год усё роўна станоўчую адзнаку вывесці давядзецца. Так у мяне з’явілася магчымасць выказаць свой пратэст: я пачаў адмаўляцца адказваць на ўроках. Здэкліва казаў:

— Стаўце мне двойку. Вам жа гэта прыносіць задавальненне...

Класны кіраўнік настаўніца нямецкай мовы Валянціна Пятроўна і настаўніца беларускай мовы і літаратуры Лілія Іванаўна ўгаворвалі мяне:

— Што ты, Станіслаў, жыццё сабе псуеш? Ты ж такі здольны паэт, і вышэйшую адукацыю табе атрымаць трэба...

Тут і дырэктар школы на размову да сябе ў кабінет выклікала.

— Жыццё не такое простае, — з запалам казала мне Лідзія Іва-

наўна, — а ты праз ружовыя шкельцы ўсё яшчэ на свет глядзіш...

Як тыя шкельцы, толькі не ружовыя, слёзы засцілі мне вочы.

— Вы пра мяне яшчэ пачуеце, — дрыготкім голасам гаварыў я, маючы на ўвазе сваю вялікую мэту...

Тым часам я стаў яшчэ больш налягаць на вёслы паэзіі. Да позняй ночы або і да ранку натхнёна карпеў над чарнавікамі, разпораз выходзячы з хаты і ўдзячна заглядваючы ў вочы нябёсам, якія закінулі ў мяне святую іскрынку...

З заканчэннем навучальнага года, нібы заліты майскай навальніцай, затухаў гэты канфлікт. Я так і не выканаў сваёй пагрозы перайсці ў іншую школу, а настаўнікі, што былі са мною ў рожкі, відаць, пасля размовы з дырэктарам страцілі свой ваяўнічы імпульс. Калі прыйшоў час падбіць “бабкі”, Валянціна Пятроўна, Лілія Іванаўна і яшчэ чацвёра настаўнікаў, у тым ліку і Вацлаў Імпалітавіч па рускай літаратуры, усё роўна мой атэстат добрымі адзнакамі ўпрыгожылі, а Леанарда Станіславаўна па фізкультуры — дык і выдатнай. І на экзамене па алгебры камісія ўбок адвярнулася, і мне спісаць удалося...

І вось надышоў доўгачаканы, разадзеты ў святочнае ўбранне выпускны вечар. У спраўленых мне старэйшымі братамі абновах адпаведна выгляд меў і я. Калі паўстала пытанне, хто скажа слова ад класа, усё сышлося на думцы, што, як асабе творчай, мне тут і карты ў рукі. Прамова мая была нешматслоўнай, магчыма, не надта вобразнай, тым не менш, шчырай. Сярод іншага я сказаў: “Хоць у школе нам даводзілася перажываць і сумныя хвіліны, аднак школьныя гады застануцца ў нашай памяці самымі светлымі”. І падзякаваў настаўнікам і бацькам за ўсё добрае, што яны далі нам, выводзячы на самастойную дарогу жыцця...

З такім атэстатам паступаць ва ўніверсітэт адразу пасля школы я ўсё ж не асмеліўся. Вырасшыў: прыйду з войска і падам дакументы на завочнае аддзяленне. Восенню пайшоў на курсы шафёраў, каб мець нейкую спецыяльнасць у арміі. Прычакаўшы “дзямбеля”, з другой спробы ажыццявіў сваю мару: стаў студэнтам-завочнікам. А што паступіў не з першага разу, віною быў не мой нягеглы атэстат, а памылкі ў рускім сачыненні.

Зараз, нібы праз каляровыя шкельцы аглядаючыся назад, думаю: пэўна, не было б ніякага канфлікту, калі б я тады выйшаў за дзверы. Выходзіць з класа мне даводзілася і раней, апошні раз такое было недзе ў сёмым класе. А вось у куце стаяў толькі ў малодшых класах. Можна я выйшаў бы і на той раз, калі б фізік не пачаў з кута. І яшчэ гэты чароўны, гіпнатычны позірк Галі, мілай смехатушкі Галінкі, майго першага, таемнага на той час каханна, у якім я прызнаўся пазней, у лісце з войска. А школьны канфлікт цяпер бачыцца мне ледзь не бяскрыўдным жартам у параўнанні з тым, што выпала на маім жыццёвым шляху пасля заканчэння ўніверсітэта...

Станіслаў ВАЛОДЗЬКА

У мастацкай галерэі Музея гісторыі кіно ў Мінску адкрылася выстава Каміла Камала — мастака шматграннага таленту, працы якога ўражваюць сваёй незвычайнасцю (жывапіс гэта ці графіка, скульптура ці вітраж). Я двайчы хадзіў на выставу, уважліва разглядаў у каталогу рэпрадукцыі, спадзеючыся зразумець, адкуль такое багацце фантастычных сюжэтаў, вобразаў, нечаканага колеру?

ПАД КРЫПАМІ СІМУРГА

Па падказку звярнуўся да вытокаў.

Нарадзіўся Каміл Камал у Грузіі ў азербайджанскай сям’і ў 1954 годзе, вучыўся ў Бакинскім мастацкім вучылішчы імя Азім-заде. Потым тры гады — у Акадэміі мастацтваў імя Рэпіна ў тагачасным Ленінградзе. А з 1984 года звязаву свой лёс з Беларуссю, дзе працягваў вучобу ў Беларускай тэатральна-мастацкай інстытуце (зараз Акадэмія мастацтваў). Яго настаўнікамі былі Гаўрыіл Вашчанка і Май Данцыг, якія разгледзелі ў творчасці пачынаючага мастака яркія нацыянальныя рысы і ўвёсць час сядзейнічалі іх развіццю.

Прайшлі гады. Сябра Саюза мастакоў Беларусі Каміл Камал прымае ўдзел у шэрагу выстаў у Беларусі, яго імя гучыць у Польшчы і Турцыі, Германіі і Італіі. Адбыліся персанальныя выставы ў Мінску і Баку. І вось зноў выстава ў Мінску. Мастак свядома не падпісаў свае работы. Ён лічыць, што такім чынам у гледача ёсць больш шырокія магчымасці для ўспрыняцця ўбачанага. І гэта сапраўды так. Мае асабістыя разважання аб міфалагічных вытоках прац мастака былі падтрыманы адной акалічнасцю, якая спачатку здалася мне простым супадзеннем. Справа ў тым, што выставу арганізавала кампанія “Simurg-Art”, творчым крэда якой з’яўляецца ўдзел у культурнай дзейнасці і захаванні культурнай спадчыны. Сімург — нешта вельмі знаёмае... Ды гэта ж міфічная вешчак птушка, якая жыве на гары Каф і якую немагчыма ўбачыць (як наша папараць-кветка?). У паэме Атара “Бяседа птушак” трыццаць птушак адпраўляюцца на пошукі Сімурга, свайго Гаспадара. На іх шляху — даліны Пошуку, Каханна, Ведаў... У пустыні Смерці яны знаходзяць палац Уладара і са здзіўленнем усведамляюць, што Сімург — гэта яны самі (Сімург на фарсі азначае “30 птушак”) і што яны жыве ў сэрцы кожнага.

А зараз звернемся да прац Каміла Камала.

Амаль на кожнай прысутнічаюць птушкі: на скалах сярод бурлівага мора; запрэжаныя ў незвычайную калясніцу, яны імкнуцца ў неба; птушак асядалі і скачучы на іх, як на конях, ці ляцяць у паднябесі; птушка нясе гняздо з дзіцем... І ўсё гэта побач з фантастычнымі краявідамі невядомых зямель. Можна, тых самых міфічных далін. І хаця сам мастак адмоўна ставіцца да ілюстравання міфаў (“Міф існуе і няма чаго яго перамалеўваць”), ён, выхаваны на гісторыі, традыцыях і міфах свайго народа, проста не можа не выкарыстоўваць іх у сваёй творчасці. Ды і нам, гледачам, мастак пакінуў магчымасць кожнаму па-свойму ўвайсці ў свет фантазій яго творчасці.

Арганізатары выставы, відаць, з-за павагі да зямлі, якая прытуліла Каміла Камала, назвалі яго беларускім мастаком. Высакародна, але... Усёй сутнасцю сваёй творчасці Каміл Камал — сын свайго народа. А ўдзячны беларускі глядач жадае таленавітаму мастаку знайсці сваю птушку шчасця на гасціннай зямлі Беларусі.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

НА ЗДЫМКАХ: мастак Каміл КАМАЛ; творы мастака.

слухай сваё

ЗОНА АДПАЧЫНКУ ПА-НАШАМУ

"PARTYZONE": "ТРЭБА РАБІЦЬ", МН., 2002,
BMA GROUP/PRYNAMSI RECORDS.

Фатальнасць лічбы 13 пахоае многіх (каб не сказаць амаль усіх), але мінскі гурт "Partyzone" сваім лёсам можа пераканаць у адваротным.

З 1994 года існуе гэты калектыў, нават у 1996-м запісалі свой дэбютны англамоўны альбом "Can't fly", а з таго часу іх чыю? І музыкі ж, здаецца, не абы-якія: гітарыст Яўген Цылікаў прыкметна засвяціўся аж у такіх славутых праектах, як "Vir", "Aquamorta", "Калі Юга", яго калега Мікіта Басалаеў прыцягнуў увагу музычнай прэсы да сваёй асобы ў "Wasted", басіст Зміцер Астроўскі — гэта ўвогуле суперзорны "Імпэт", які трыумфаваў у 2001-м і на "Басовішчы", і на "Рок-Каранавы". Не ведаю, дзе практыкаваў раней бубнач Аляксей Яфрэменка, а вось вакаліст Вячаслаў Вячаслаўскі спяваў раней у панкаўскім праекце "Сок" ды нават у першым складзе "Partyzone" вызначыўся на клавійных... І ўсё ж...

"Пашанцавала" ім праскочыць конкурсны адбор у сімвалічны рэліз "Hardcoremanія: чаду!" (CD BMA-013). Тут і пачалося: іх адрозненне заўважыла прэса сярод трох дзесяткаў зусім не слабых каманд. Калі праводзіўся адборачны тур на знамяці рок-фэст "Басовішча" ў Польшчы, прадзюсеры іх нават афіцыйна запрасілі туды. "Partyzone" лёгка прайшоў усе перабары-перасуды кампетэнтных адмыслоўцаў, усе конкурсныя пакуты і ў выніку не проста апынуўся сярод прызёраў, а вярнуўся ў Мінск з Grand Prix і кантрактам на запіс сігла ў суперсучаснай студыі "Hertz" для польскай фірмы "Magton". Нельга не заўважыць і тое, што гэта было 13-е "Басовішча".

Запрашэнні на канцэрты пасыпаліся адусюль, але хлопцы захаваюць адданасць тым, хто іх адкрыў, — BMAgroup. І ўжо ў верасні 2002 года "Partyzone" становяцца хэдлайнерамі грандыёзнага супер-метал-шоу "Пятніца, 13" у сталічным парк-клубе "Мінск". Зноў 13! І хоць побач выступалі пры татальным аншлагу такія славутыя гурты, як "Зніч",

"Vir", "Deadmarsh", музычная прэса ў сваіх рэпартажах як мінімум 1,5-2 калонкі аддавала менавіта "Partyzone".

Праўда, трэк-спіс іх дэбютнага альбома "Трэба рабіць", які не запаволіў з'явіцца, уключае ўсяго 12 пунктаў ("Завіруха", "Дадому", "Танцуй", "Хто я?", "Худыя боты", "Не чапай мяне", "Не паспеў у лес", "Я праглядзеў цябе", "Трэба рабіць", "Бывайце", "Жаданне", "Басовішча-live"), але магчымасць лічбы 13 для гурта вельмі хутка выявіць кожны, хто ў мультымедычным трэку выдання знойдзе яшчэ адзін суперхіт — неверагодны кавер Стінга "Without you" ў звыклій для "Partyzone" (а зусім не для Sting) стылістыцы красавер.

Дарэчы, так-так: гэтае адкрыццё беларускай рок-сцэны выдаўцы нека адразу смела рызыкнулі пусціць у свет не на бальных саманарадных CD-матрыцах (падобна ўсялякім "Ambassador-21" ці "J-морс"), а на фірменных высокаціражных дысках камбінаванага фармата CD-digital-audio+, на якія да гэтага маглі замахануцца толькі выдаўцы беларускіх суперзорак кшталту "N.R.M." або "Юр'я", што здаўна ўжо гоісаюць па Еўропе.

Што самае цікавае, гэта рызыка спраўдзілася, бо, як сведчыць прэса, ужо на першай прэзентацыі дыска (7 снежня мінулага года ў мінскім клубе "Акварыум") сходу адляцела ў прыватныя калекцыі 10 працэнтаў агульнага тыражу. Арыфметыка простая: яшчэ 10 такіх канцэртаў — і дыск стане або рарытэтным, або залатым. Глядзіце, каб вам не апынуцца сярод тых лянівых меламаў, якім застаецца толькі падліваць аднаму з хітоў "Partyzone".

Не ўчора, не сёння,
Не сто год таму
Я праглядзеў цябе.

Дарэчы, гэтыя сцэбныя тэксты пад такую ж музыку кампануе сам лідэр калектыву Яўген Цылікаў, "віртуоз гітары", як слухна напісана ў буклеце.

Варта адзначыць таксама вельмі шляхетную мастацкую аздобу альбома, якую зрабіў малады дызайнер Ягор Шрамкі, выкарыстаўшы на тытульным баку жывапіснае сюррэалістычнае палатно беларускага мастака 70-х гадоў мінулага стагоддзя Міхася Чарнаўса. Хтосьці скажа, што гэта кіч, хтосьці ўжо сёння радуецца адкрыццю невядомых імёнаў, але застаецца фактам: на беларускім рынку з'явіўся прыкметны не толькі музычны, але і мастацкі прадукт.

Вітаўт МАРТЫНЕНКА

спадчына

ІМЁНЫ НА ГОРАЦКІМ ПАРНАСЕ

У Горках на мясцовай гары з сімвалічнай назвай Парнас тутэйшая грамадскасць урачыста адкрыла памятна знак у гонар Янкі Купалы, а на адным з карпусоў

сельгасакадэміі — мемарыяльную дошку Якубу Коласу.

Так адзначана 120-годдзе з дня нараджэння выдатных беларускіх літаратараў.

дэбют

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.

Узрадавайся, калі атрымаў ад Вольгі Лапцэвай яе самыя даўняе кніжачку "Пяю табе, Беларусь!" Ёсць паэты — будзем жыць!

Вольга нарадзілася на Ушаччыне, у той вёсачцы, дзе і наш вядомы паэт Сяргей Законнікаў — Глыбачка. Але, калі Вольга было чатыры месяцы, яе сям'я пераехала ў вёску Двор Пліна, таксама Ушачкага раёна. Вёска гэтая, як піша Вольга, "менш знакамитае месца", але, паміму, сітуацыя хутка зменіцца.

Вольга вучыцца ў 9 класе, вышывае, нядрэнна малюе. Марыць прачытаць усе раманы пра каханне, мець па жыцці дабрабыт і асабісты камп'ютэр — каб не кланяцца ў вельмі час занятым людзям. Хоча, каб сям'я была болей, каб у хаце была добрая бібліятэка і каб спраўдзілася мара паступіць у ВДУ на які-небудзь гуманітарны факультэт.

Вясной 2002 года паэтка

ПЯЮ ТАБЕ, БЕЛАРУСЬ!..

ВЁСКА

Зірнем у мінулыя далі.
Усе вы ведаць павінны,
Чаму вёску маю назвалі
Вельмі цікава: Двор Пліна.

Над невялічкай рэчкай
Людзям паказалі, бо, як сведчыць
Маёнтак панскі. Мясцічка,
Дзе пан жыў, звалася Дворам.

Калісьці знайшлі тут людзі
Вялікія залежы гліняныя.
І вырашылі: будзем
Рабіць для будоўлі плінфу.

Шлях гістарычны не блізкі,
Шмат чаго людзі забылі...
А можа сабор Сафійскі
З плінскай плінфы рабілі?

Я люблю цябе, родная вёска,
Ганаруся Ушаччынай я.
Сінь азёр і бароў палоска
Дарагая Радзіма мая!

ЯКУБУ КОЛАСУ

Неўміручы пясняр беларускай зямлі,
Ты нашчадкам пакінуў свой голас.
Твае словы ад самага сэрца ішлі.
Нават імя тваё ад зямлі — Якуб Колас.

Не стаптаў узыход тонкай руні тваёй
Кап'юм злосьны час. Забыцця град
не здолеў.
Пастушок з паэтычнай і сціплай душой —
Найвялікшы пісьменнік з сялянскаю
доляй.

Захапляе і цешыць радкамі здавён
Характэрам беларускім адораны
хлопчык.
Няўрымслівы, шчыры музыка Сымон
З веку ў век з маладымі нашчадкамі
кročыць.

З добрым дзядзькам Антосем сярбруем
заўята.
Вучыць мудрасці нас дзе з
усмешкай, дзе строга.
І становіцца роднай сялянская хата
У акружэнні цяністага бору старога.

Ты, дзядуля Якуб, падарыў прыгажосць
Беларускага трапнага, чыстага слова.
Дзякуй, Колас, за тое, што быў ты! Ёсць,
Заквітнела табою любімая мова.

стала лаўрэаткай Першай ступені конкурсу "Дзень Зямлі — 2002". Нядаўна вершы Вольгі былі высока адзначаны на літаратурным конкурсе ў Віцебску. Падарункам стаў абанемент на бясплатнае наведванне выстаў і экспазіцый усіх віцебскіх музеяў.

Прапануем вашай увазе вершы Вольгі Лапцэвай з унікальнай (бо тыраж — 10 асобнікаў!) кнігі "Пяю табе, Беларусь!"

Вольга ЛАПЦЕВА

РОДНАЯ МОВА

Я захапляюся каралямі з бурштynu:
Чысцоткая, свай слёзы, прыгажосць.
Чыстоўнай сваёй мовы не пакіну.
Ты, як бурштyn, на гэтым свеце ёсць.

Чароўных родных слоў замілаванне
Гучыць, нібы лірычны аркестр:
"Жыццё", "Радзіма", "Маці"
і "Каханне".
Чужых я не прымаю слоў: "Бюро",
"Дэпо", "Семестр".

Я ганаруся, што жыў пад небам,
Якое Барадулін песняй ажывіў,
І Броўка прыгажосць ласкавай
мовы зведаў,
Законнікаў на ёй красу стварыў.

Цябе забаранялі і душылі,
Але устаў з каленяў твой народ.
І палілася ты вышэй і шырай,
Мацней і прыгажэй становішся
штогод.

Цябе прызналі самай мілагучнай
і сціплай. І нават за мяжой
Гучыш лірычнай і пясчотнай
скрыпкай.
І льецца гэта музыка крынічкай
над зямлёй.

ПАЕЗДКА ў ХАТЫНЬ

Мой равеснік, ты быў у Хатыні?
Званы памяці чуў?
Быццам раптам аблукітае неба
Нехта ў хмары абуў.

Шэры камень, калодзеж шэры.
Пліты, пліты вакол.
Гэтым лютым фашызм адмераў
Шлях праз поляма ў глыб вакоў.

У гэтым доме зусім немаўлятка
Колькі дзён пражыло, зірні?!
Не ўратуе ні маці, ні бацька,
Задыхнуліся разам ў агні.

Толькі помнік: дзядуля з пажару
Сцяўшы зубы нясе хлапчука.
Мільёны нявінных ахвяраў
Задушыла вайны рука.

Хай маіх нашчадкаў на мілі
Ліхалецце міне.
Пакланюся бабулям, што былі
Маладзейшымі за мяне.

толькі факт

"СКАРБНІЦА" ДАПАМОЖА

Пастаянна дзеючая грашоварэчавая латарэя "Скарбніца", прыбытак ад рэалізацыі якой дапаможа захаваць гісторыка-культурную спадчыну кніжні, заснавана ў Беларусі.

Першы яе розыгрыш адбудзецца 22 лютага ў Мінску. Чакаемы прыбытак (больш за 60 мільёнаў рублёў) пойдзе на ўзвядзенне Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Гэта найважнейшая агульнадзяржаўная і агульнанародная будоўля, пачатая ў беларускай сталіцы ў мінулым годзе, павінна завяршыцца праз тры гады. Новы будынак бібліятэкі будзе адным з унікальных архітэктурных помнікаў XXI стагоддзя ў Еўропе. Сховішча бібліятэкі зможа ўмясціць 14 мільёнаў экзэмпляраў кніг. Дзякуючы аснашчанасці сучасным абсталяваннем і скарыстанню найноўшых тэхналогій захоўвання і перадачы даных, наведвальнікі атрымаюць доступ да сусветных інфармацыйных крыніц.

У КОЖНАГА ПРАВІЛА

ЁСЦЬ ВЫКЛЮЧЭННЕ

Вучоныя Інстытута лінгвістыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі распрацавалі новы "Збор правіл беларускага правапісу. Арфаграфія і пунктуацыя".

Неабходнасць гэтай шматгадовай работы выклікала прыкметным адставаннем практыкі пісьма ад сучаснага стану мовы. У канцы XX стагоддзя з'явіліся неалагізмы, новыя тыпы слоў. Зацверджаныя яшчэ ў 1959 годзе "Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі", якія дзейнічаюць да гэтага часу, прыкметна састарэлі, не заўсёды могуць "падпарадкаваць" сабе новыя паняцці. Праўда, як удакладнілі вучоныя-лінгвісты, змены датычаць асобных пытанняў, але ўсе выключэнні з правіл будуць зведзены ў адзіную сістэму. Пры гэтым дакумента накіраваны ў Міністэрства адукацыі і інфармацыі для абмеркавання і ўзгаднення.

"Мінск-Навіны".

ФАНТАЗІІ "КУПАВЫ"

Дэкаратыўныя пано, камплекты сурвэтак, кухонныя прыхваткі, падвескі і іншую сувенірную прадукцыю з выявай Дзёда Мароза, калядных звыраў падрыхтавалі да Каляд работнікі Віцебскай мастацкай фабрыкі "Купава".

Пано "У калядную ноч".

"Голас Радзімы"

Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІК:

Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Саўеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя, тэл./факс), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82.

Чытайце «Голас Радзімы»
ў ІНТЭРНЭЦЕ:
<http://golas.promedia.by>

Пацісьці рэдакцыю і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць.

Рэгістрацыйнае пасведчэнне №81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854.
Тыраж 2 108 экз. Заказ 1483. Падпісана да друку 28. 1. 2003 г. у 12.00.

Газета набрана і звярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе.

Адрукавана на паліграфічным РУП «Чырвоная зорка»
(220073, г. Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3).